

ÅRSBERETNING
OG REGNSKAP 2012

geno®

Avlsstatuettvinner 2012: NRF-oksen 10739 Ravn, født 13.12.06 hos Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn, 8534 Liland. Far til oxen er 5654 Olstad og morfar er 5156 Galde. Genos avlsstatuett overrekkes oppdretterne under årsmøtet på Hamar 14. mars 2013.
Foto: Klingwall (også forsidebildet)

INN H O L D

Et trendskifte eller en midlertidig økning?	4-5
Eierorganisasjon og kommunikasjon	6-8
NRF setter tydelige spor	9, 14 og 21
Avl	10-13
NRF-eliteokser brukt i 2012	15
Marked og fag	16-17
Produksjon	18-19
Geno Global as	20
BioKapital as	22
Organisasjonskart – Geno konsern	22
Eieroversikt datterselskap	23
SpermVital as	24
Cryogenetics as	25
Økonomi, semin, personal	26-27
Årsregnskap 2012 – Geno konsern	29-39
Revisjonsberetning	40
Statistikk	41-49
Tillitsvalgte	50
Organisasjonskart	51
– Eier- og medlemsorg. Geno SA	
– Geno administrasjon	

geno®

Et trendskifte eller en midlertidig økning?

I 2012 fikk vi for første gang siden 1980-tallet en økning i antall inseminasjoner i Norge. Dette henger sammen med en økning i mjølkekvotene og økt produksjon for å redusere underdekningen av mjølkefett/smør i markedet.

Fra 2000 til 2011 er norsk mjølkeproduksjon redusert med tre prosent, mens importen av meierivarer har økt fra 4000 til ca 20 000 tonn (tall fra Agrianalyse). Bare importen av ost utgjorde i 2011 et volum tilsvarende omtrent all mjølkeproduksjon i Vestfold fylke.

Behov for mer storfekjøtt

For storfekjøtt er situasjonen at 12 prosent av engrossalget i 2011 kom fra import og vi klarer ikke å produsere nok. Dette er både en utfordring og en stor mulighet for næringa. Vi har de naturgitte forutsetningene for økt produksjon, men kostnadsnivået gjør det krevende å sikre tilstrekkelig lønnsomhet, til tross for at markedet etterspør mer norsk produksjon. De siste 10 årene har ytelsen per ku økt med ca 1 100 kg og antall produsenter er redusert med ca 14 000, så endringene i næringa er omfattende. Potensialet for ytelsesøkning er fortsatt stort.

Lønnsomheten i storfekjøttproduksjonen er ikke tilstrekkelig til å kompensere for færre kalver på mjølkebruket. Selv om 2012 var året da en utviklingsretning med færre kyr og færre insemineringer ble brutt, gjør Geno som avlsorganisasjon klokt i å være forberedt på ytterligere reduksjon i kutall. Så må Geno som interesseorganisasjon argumentere for at det er behov for økt produksjon og flere kyr for å oppfylle ambisjonene i den nye stortingsmeldinga.

Omstillinger og tilpasninger

Hvis vi ser på hva endringene i næringa de siste 10 årene har betydd for Geno, så ser vi at det er ca 70 000 færre kyr i kukontrollen. Dette betyr ca 110 000 færre inseminasjoner og et potensielt inntektsbortfall på om lag 15 millioner kroner på sæd og om lag 30 millioner på seminhonorar, gitt at alle kyrne hadde blitt inseminert. Dette viser at det har vært

nødvendig med omstillinger og tilpasninger i organisasjonen. Selv om endringene fra ett år til det neste er forholdsvis små, blir endringene over tid svært store og krever handling.

Nye investorer i Cryogenetics

En milepæl for Geno i beretningsåret er at vi har fått inn medinvestorer i Cryogenetics as. Dette er i tråd med strategien, og selskapet er med dette tilført kapital og kompetanse og får tilgang til et vesentlig større nettverk. Dette øker mulighetene for at selskapet skal få den vekst og utvikling som er forutsatt i forretningsplanen. Vekst gjennom utvikling av datterselskap er en viktig forutsetning i Geno sin strategiplan. Nettopp det å få kompetente medaksjonærer og allianser er viktige forutsetninger i dette arbeidet.

Geno Global

Geno Global har hatt et økende salg gjennom datterselskapene Geno-UK og Geno Italy. Dyktige ansatte og fornøyde kunder er avgjørende for suksess. Nå begynner det internasjonale nettverket både på salgs- og kundesiden å vokse, og omsetningen gjennom Geno Global passerte i beretningsåret ca 25 prosent av den omsetningen i kroner vi hadde av sædsalg i Norge.

Den internasjonale veksten representerer en betydelig og økende del av virksomheten. Å selge biologisk materiale på det internasjonale markedet innebærer også risiko og usikkerhet. Dette året har Schmallenbergviruset medført tapt omsetning i USA, samtidig som utfordringer med distribusjonskanaler og endring av konkurransesituasjonen har gjort at markeder som Polen og Tyskland ikke har utviklet seg som planlagt. Disse forholdene har i sum medført at salget i antall doser ble lavere i 2012 enn i 2011, og dette har ført til et dårligere resultat

enn planlagt. Vi har gjennomført tiltak for å møte denne situasjonen. I Tyskland legger vi om distribusjonen ved etableringen av et eget datterselskap som overtar salget fra 2013.

Braut 10 år

NRF-oksen 10177 Braut fylte 10 år 21. august, og han er fortsatt en meget god og etterspurt okse. Geno Global eksporterte 55 658 doser etter Braut i 2012, og han var også dette året den NRF-oksen som solgte best i de internasjonale markedene.

Viktig forskerkompetanse

Ressursene og forskerkompetansen i BioKapital as er i 2012 fokusert inn mot behovene til SpermVital as og Cryogenetics as. SpermVital satser betydelige ressurser på videreutvikling av teknologien, og planen er å lansere versjon 2 i 2013. Dette vil innebære en vesentlig effektivisering av produksjonen på laboratoriene, noe som er nødvendig for å kunne øke produksjonen i takt med etterspørselen i markedet. Større produksjonskapasitet er også en forutsetning for å kunne tilby produktet på stadig flere okser. Vi ser at det ideelle hadde vært ca 25 prosent av den omsetningen i SpermVital-teknologi, men per i dag er ikke dette mulig på grunn av for liten kapasitet i eliteoksefjøset og på laboratoriet på Store Ree.

SpermVital as har i høst inngått kontrakter med flere store seminelskap og 2013 blir et meget spennende år i forhold til videre internasjonal vekst. Vi har per i dag et forsprang i markedet, og teknologien er godt beskyttet gjennom patenter, men vi forventer like fullt at konkurrenter jobber i det stille med å utvikle tilsvarende løsninger.

Døtrene bidrar

Salg av produkter og tjenester til Geno sine datterselskaper utgjorde i 2012 ca 7,1 millioner kroner. Til tross for at Geno Global går med underskudd, bidrar selskapet med en positiv kontantstrøm tilbake til morselskapet.

Anleggsstruktur under lupen

I 2012 iverksatte styret en vurdering av anleggsstrukturen i Geno, der det spesielt ble vurdert om det var mulig å ta ut stordriftsfordeler gjennom en flytting av fenotypestasjonen på Øyer til Store Ree og bygging av nye og rasjonelle fjøs der.

Arbeidet startet med at Veterinærinstituttet gjorde en risikovurdering i forhold til hvordan dette ville påvirke sannsynligheten for å få smitte inn i venteokseanlegg og eliteoksefjøs. Vurderingen konkluderte med at vi kunne bygge nytt anlegg på Store Ree, men at vi ville måtte gjøre kompenserende tiltak for å redusere risikoen for innslipp av smitte. Disse tiltakene ville i praksis medføre at stordriftsfordelene ble borte. Styret mente derfor at det ikke var riktig å gå videre med prosessen, men heller se på mulighetene for en optimalisering av anlegget på Øyer. Styrets vedtak om å benytte genomiske data som tilleggsinformasjon ved innkjøp av kalver har gjort det mulig å redusere antall okser til test fra 280 til 230 per år.

Nye produkter

Geno har satsset på å tilby medlemmene nye produkter som skal bidra til å sikre «Riktig kalv i kua til rett tid». I høst har salget av Heatime vist en meget pen økning. Vi ser at dette letter arbeidet med påvisning av brunst og forventer at det i neste omgang vil øke bruken av semin. Mange besetninger har installert Heatime og kastet ut oksen, noe både den enkelte produsent og

Geno sin visjon «Avler for bedre liv» gjelder både folk og dyr. Målet vårt er å sørge for riktig kalv i kua til rett tid. Foto: Klingwall

Geno er tjent med. Andre har kjøpt aktivitetsmåleren for å få hjelp til brunstkontrollen i en travel hverdag.

I 2012 har Geno også gjennomført en utprøving av Heatime RuminAct til bruk i båsfjøs. I tillegg har vi nå startet salg av P4 Rapid. Sistnevnte er en nyutviklet hurtigtest som påviser om kua er i brunst. Vi er spent på mottakelsen av dette produktet i markedet. Ny teknologi er på full fart inn i mjølkeproduksjonen, og sannsynligvis har vi bare sett starten på dette. Ny teknologi er en av de store drivkreftene bak dagens strukturendring, og den bidrar vesentlig til å forenkle og effektivisere hverdagen til mjølkeprodusentene.

Høstmøter

I 2012 ble det gjennomført 11 høstmøter der Geno totalt møtte nærmere 250 tillitsvalgte. Det var stort engasjement og organisasjonen fikk mange gode innspill

både til avlsarbeidet, vedtekter, distribusjon og seminbetjening. Aktive tillitsvalgte som stiller krav til Geno er et meget viktig aktivum og representerer en av samvirkets konkurransefordeler. Det var delte meninger om vi bør legge større vekt på fett i avlsarbeidet, men styrets konklusjon var at summen av signaler fra markedet og medlemmene var sterk nok til å vedta en økning av vekten på fett. Dette viser at avlsarbeidet er ett av flere tiltak for å tilpasse verdikjeden til de krav som markedet stiller.

Kontinuerlig forbedring

Samspeilet mellom dyktige medarbeidere og engasjerte tillitsvalgte er det som avgjør om vi lykkes i å videreutvikle Geno i tråd med de krav som medlemmene stiller. I likhet med all annen norsk produksjonsvirksomhet har vi en utfordring med å tilpasse oss et norsk kostnadsnivå, som er i utakt med verden forøvrig. Våre eiere får ikke kompensert en generell

kostnadsvekst gjennom økte priser i markedet. Vi må derfor lete etter muligheter for å jobbe smartere og enklere, blant annet ta i bruk ny teknologi som kan bidra til å redusere kostnadsveksten. I Geno benytter vi Lean-teknologi for å kartlegge disse mulighetene, og vi ser at dette er et effektivt hjelpemiddel for å involvere ansatte og utvikle en kultur for kontinuerlig forbedring.

Jan Ole Mellby
Styreleder

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Eierorganisasjon og kommunikasjon

Høstmøtene dette året var svært aktive og med godt forberedte innspill fra aktive tillitsvalgte. Avtalen med Tine er reforhandlet og signert for tre år fram i tid.

Geno som konsern har startet opp arbeidet med gjennomgang av sin totale profil- og kommunikasjonsstrategi. Med døtre som vokser er behovet økende og Geno må sørge for at selskapene sikres best mulig kommersiell styrke i de ulike markedene. Samtidig er det også viktig å vurdere behovet for eventuelle justeringer av mål og verdier i selskapet, da nåværende profil og strategi ble lagt før konsernet hadde «satt seg». Arbeidet avsluttes første halvår 2013.

Årsmøtet

Geno sitt årsmøte i 2012 ble holdt på Rica Hotel Hamar i dagene 19.-20. mars. Starten på møtet var denne gangen felles med Norsvin, som hadde sitt årsmøte samme sted. Daglig leder i AquaGen, Odd Magne Rødseth, innledet til felles paneldebatt over temaene «Hvordan lykkes som internasjonal avlsselskap?» og «Suksesskriterier for internasjonal satsing innen genetik».

Prisutdelinger

Under årsmøtemiddagen ble *Genos avlsstatuett* samt pengepremie på 50 000 kroner overrakt Sonja og Einar Surdal, Hovsherad i Rogaland for oppdrett av NRF-oksen 10540 Eik og Solveig og Leif Olav Nordvang, Dalsbygda i Hedmark for oksen 10579 Eggtrøen.

I 2012 kåret styret i Geno Jo Helge Sunde fra Breim i Sogn og Fjordane til årets *Geno-entusiast*. Prisen på 10 000 kroner ble overrakt under Geno sitt høstmøte i Loen i november.

Jo Helge Sunde fra Breim ble kåret til Geno-entusiast 2012. Prisen ble overrakt av styremedlem Torill Nina Midtkandal under høstmøtet i Loen.

Valg

Styret har følgende sammensetning etter årsmøtet 2012:

- Jan Ole Mellby, leder
- Torill Nina Midtkandal, nestleder og styremedlem region vest
- Mari Trosten, styremedlem region nord
- Inger-Lise Ingdal, styremedlem region midt
- Kjetil Larsgard, styremedlem region øst
- Jonas Hadland, styremedlem region sør
- Marie S. Skaare, ansattvalgt styremedlem
- Morten Fiskum, ansattvalgt styremedlem
- Jon Helge Sandal, ansattvalgt styremedlem

Oversikt over øvrige tillitsvalgte finnes bakerst i årsberetningen.

Styret

Styret i Geno SA har i 2012 hatt 12 møter, derav to telefonmøter.

Saker til behandling

Styret har i beretningsåret hatt 124 saker til behandling. Som vanlig diskuterte styret jordbruksforhandlingene og sendte innspill til forhandlingsutvalget. 2012 var siste året styret valgte ut eliteokser til bruk etter avkomsgranskingene. Fra og med 2013 overtas denne oppgaven av en styreoppnevnt arbeidsgruppe ledet av styreleder.

Styret har i løpet av 2012 også vedtatt kriterier for bruk av RDM-okser inn i NRF-avlens, reduksjon i antall innkjøpte seminokseemner til Øyer, samt å redusere vekten på tilveksttesten på Øyer. Videre har styret foretatt en vurdering av anleggs-

strukturen i Geno med tanke på å oppnå stordriftsfordeler ved å samle alle dyra på Store Ree. På bakgrunn av en smitterisikoanalyse gjennomført av Veterinærinstituttet ble det besluttet å videreføre dagens anleggsstruktur.

Styret har også fulgt opp høringsinnspillene fra høstmøtene med vedtekter og avl. Forslag til endringer i vedtekter legges fram for årsmøtet 2013. Når det gjelder avlsmålet, ble styrets konklusjon at summen av signaler fra medlemmer og marked tilsa en økning i vekten på fett, med virkning fra første granskning 2013.

Høstmøter

Det ble gjennomført i alt 11 høstmøter i 2012, tre i nord, tre i midt, to i vest, to i sør og ett i øst. Til disse møtene var det innkalt til sammen 248 tillitsvalgte årsmøteutsendinger og Geno-kontakter. Frammøteprosenten var på hele 83 for hele landet, med noe lavere frammøte i nord og høyest i vest sammenlignet med resten av landet.

Møtene har befestet seg som en god arena for kontakt mellom lokale tillitsvalgte og organisasjonens ledelse. Regional representant fra Genos sentrale valgkomite deltok også sammen med lokal administrasjon i Tine.

Høstmøtene er organisasjonsmøter og ikke rene fagmøter. Geno tok i 2012 lærdom av tidligere evalueringer og sendte saker til behandling/forberedelse i forkant av møtene, slik at Geno-kontaktene kunne forberede seg i AU-møter eller produsentlagsmøter. Det var

tre hovedsaker i 2012. Den første gjaldt utvikling av avlsarbeidet, spesielt fokus på fett. Den andre saken omhandlet nye vedtekter i Geno SA, med blant annet diskusjon om digitale valg av årsmøteutsendinger. Den siste saken gjaldt informasjon og diskusjon om framtidig behov for distribusjon. I tillegg ble status i Geno SA og datterselskapene tatt opp.

Referater fra alle høstmøtene ble lagt på www.geno.no, og info om dette ble sendt alle produsentlag i tillegg til at det ble formidlet fra møtene både i Bondebladspalten og Buskap.

Aktiviteter i lokale produsentlag

Sentralt har vi ikke full oversikt over alle Geno-relaterte aktiviteter, men også dette året ser det ut til at det har vært populært både med kalvemønstringer og vandreutstillinger. I 2012 har nesten 400 barn deltatt på i alt 31 ulike kalvemønstringer over hele landet. Vi har registrert 25 vandreutstillinger samt Geno-deltakelse på 33 produsentlagsmøter.

Medlemskontakt

Ut over det som er nevnt av møter med mer, skjer oppfølging av medlemmene i Geno via web, Bondebladet og Buskap samt webinarer, noe e-post og tekstmeldinger (sms). I tillegg får Geno-kontakter innkalling til telefonmøter i forkant av årsamlingene i produsentlaget. Det sendes månedlig e-post med nyhetsbrev til tillitsvalgte lokalt og sentralt.

På lokalplanet har Geno og Tine felles medlemsorganisasjon, derfor skjer mye av oppfølgingen også gjennom rådgiverne. Geno har reforhandlet prisdelen av avtalen med Tine i 2012. Avtalen skal evalueres årlig, og vi har felles målsetting om effektivisering av både avls- og organisasjonsarbeidet fram til neste revisjon i 2015.

Geno har deltatt i hovedkomiteen for Storfe 2013 som skal foregå på Fornebu i februar. Målet er å samle alle storfebønder til faglig og sosialt påfyll samtidig som arenaen også åpner for publikum i forbindelse med en egen husdyrutstilling og auksjon med mer. Arrangører i tillegg til Geno er Nortura, Tine, Felleskjøpet og Tyr.

Buskap

Medlemsbladet går til alle medlemmer og har i 2012 produsert åtte nummer med til sammen 712 sider. Dette ny rekord i antall sider for en Buskap-årgang. Også når det gjelder annonseinntekter var 2012 et meget godt år for Buskap. Bladet publiseres også digitalt, og det finnes et digitalt arkiv som går tilbake til 1999. Se www.geno.no/Buskap for å komme til arkivet.

I begynnelsen av året ble det gjennomført en leserundersøkelse. Det kom inn hele 2989 svar fra Geno-medlemmer, og undersøkelsen bekreftet Buskaps sterke posisjon. Sammenlignet med forrige leserundersøkelse i 2006 var det nå flere som leste mer av bladet og flere hadde økt faglig utbytte. Bladet scoret også høyt på høy faglig standard, aktualitet og troverdighet.

Husdyrtreff

Husdyrtreff er et samarbeidsprosjekt mellom Nortura, Geno, Tine og Norsvin der elevene får oppgaver som er forankra i både praktisk husdyrbruk og i landbrukssamvirket.

Hallvard Oppervoll, Hans Einar Stendal og Marita K. Helskog på høstmøtet i Bodø.

Brit Flostrand og Brynjar Ebbesen var to av deltakerne på høstmøtet i Mosjøen.

Rasmus Lang-Ree, redaktør i Buskap og Tore Mælum-sæter, redaktør i Svin ledet paneldebatten under innledningen av årsmøtet 2012.

Styret i Geno etter årsmøtet i 2012. F. v. Jonas Hadland, Marie S. Skaare, Morten Fiskum, Mari Trosten, Jon Helge Sandal, Torill Nina Midtkandal, Inger-Lise Ingdal, Jan Ole Mellby, Kjetil Larsgard. Foto: Mari Bjørke

I tillegg får landbruksskolene oppdatert informasjon med fagstoff og tilbud om foredrag fra organisasjons- og fagpersonell i organisasjonene. I årets konkurranse deltok 169 elever fra 12 landbruksskoler. Husdyrtreff er en viktig arena for å få innspill og kontakt med framtidens samvirke-medlemmer og matprodusenter. Deltakelsen i konkurransen gir ungdom som ønsker å satse på landbruket en oppdatering av utviklingen innen de ulike husdyrproduksjonene. Storsteigen videregående skole i Alvdal vant storfedelen av konkurransen i 2012.

Geno på web

Medlemmer i Geno er, i likhet med folk flest i Norge, ivrige nettbrukere. 78 prosent oppgir at de er på web daglig, mens 80 prosent sier at de kjenner Geno sine websider.

Geno har de siste årene valgt å legge stadig mer av medlemsinformasjonen på web. I en undersøkelse i november 2012 mente 45 prosent av medlemmene at Geno sine websider er svært nyttige/ganske nyttige. Vi har i 2012 hatt 181 000 besøkende på hjemmesiden. Av disse er 50 000 unike besøkende der mange er lojale og kommer tilbake ofte.

De mest populære sidene er informasjon om okser og kalver i Geno, avlsplan, oksekatalog og blogg, og vi ser tydelig effekt også på andre enkeltsaker når vi har kjørt kampanjer.

Vi har hatt 30 000 besøk på oksekatalogen på web. Av disse er 12 000 unike besøkende. Geno avlsplan har hatt 17 000 besøk i løpet av året, hvorav vel 6 000 unike.

Ekspertgruppe Storfekjøtt ble offentliggjort under et møte på Store Ree i oktober. Tor-Arne Ruud i Animalia (i midten) leder gruppa. Jan Ole Mellby fra Geno er medlem, og oppdragsgiver er landbruks- og matminister Trygve Slagsvold Vedum. NRF-oksen 10544 Tranmæl ser ut til å trives blant «eksperterne». Foto: Mari Bjørke

med mer. Portalen blir mest brukt i forbindelse med årsoppgjøret, men har også en god del faste brukere, totalt vel 9 600 siste året. Vi ser en tendens til at stadig flere benytter Geno sine webtjenester via mobil eller nettbrett, og har derfor begynt planleggingen av en tilrettelegging for dette.

Webinarer er avholdt 16 ganger innen ulike temaer og har vært rettet mot medlemmer, inseminører og rådgivere. Gjennomsnittlig antall deltakere på webinarene er 28. I tillegg er det i snitt ca 50 som også ser webinarene i opptak. Webinarer i opptak er også mulig vise som innledning for eksempel på lokale debattmøter og produsentlagsmøter.

Geno er til stede på de digitale sosiale nettverkene Facebook, LinkedIn og Twitter, og vi mener at disse kanalene også tjener sin hensikt. De kan ikke betraktes som

hovedkanaler for vår aktivitet slik vi kjenner målgruppene våre i dag, da bare 32 prosent av medlemmene oppgir at de er på Facebook. Vi når imidlertid en betydelig yngre målgruppe gjennom blant annet Facebook, noe vi tror er viktig framover, mens Twitter virker å være en viktigere kanal i engelskspråklige markeder samt overfor pressen. I tillegg er Wikipedia en kanal som er viktig å pleie, da dette er oppslagsverk for ei stadig større og yngre målgruppe.

Geno konsern bidrar også med ulike web-tjenester for alle datterselskapene, også på flere språk. Sist ut var ny web for SpermVital as.

Pressedekning

Den største oppmerksomheten skapes av datterselskapenes nye aktiviteter. Spesielt gjelder dette gladsaker som eksporten av NRF-sæd med nok en presentasjon

av våre aktuelle okser på VG-nett. 10-årsmarkeringen av NRF-oksen 10177 Braut fikk også stor oppmerksomhet både nasjonalt og lokalt. Vi ser at spredningen av saker i stadig større grad skjer via digitale medier. De aller fleste artiklene om Geno er enten positive eller nøytrale, svært få er negative.

Geno har sendt ut 18 pressemeldinger i 2012 og mange av dem har fått god dekning både lokalt og i landbrukspressen.

Informasjonsteknologi

Geno er avhengig av å benytte teknologi både i inseminerings- og avlsarbeidet. Vi fikk i 2012 vår første «app» (applikasjon) der inseminørene kan rapportere inseminasjoner. Denne kommer til erstatning for blant annet gamle terminaler og er enkel å bruke også for dem som inseminerer sjelden. Løsninger for mobiler og nettbrett er framtida også for Geno sine

kunder og medarbeidere, og arbeidet med en app for eliteoksene ble startet opp dette året.

Etter hvert som Genos døtre har vokst har behovet for et felles kundeoppfølgingssystem (CRM) blitt tydeligere. Vi startet derfor i 2012 arbeidet med å innføre et nytt verktøy for samhandling og dokumentdeling samt kundeoppfølgingssystem på tvers av selskaper i konsernet. Disse verktøyene skal primært støtte salgsfunksjonene i alle markeder. Det nye kundeoppfølgingssystemet ble innført for nettbrett og mobil i Geno-UK og Geno Italy i 2012.

På IT-siden har Geno også i år bidratt i prosjekter som Dyrehelseportalen, Klauvhelsesdata og videreutvikling av Landbrukskatalogen. Alle disse er prosjekter på tvers av flere organisasjoner i landbruket.

NRF setter tydelige spor

«Viktig med god helse og fruktbarhet»

Marita og Per Langeland Tistel, Vik Kommune, Sogn og Fjordane

– Me er overtydd om at 8 veker på utmarksbeite for kyr og kviger er ei god investering i helse! I tillegg vil me framheve det gode samarbeidet me har med veterinærane og inseminøren frå Geno. Her på Tistel er det konsentrert haustkalving som gjeld. I september kom det 31 kalvar til verda!

Akkurat no (10. desember) er det midt i insemineringssesongen og me bur nærmast i fjøsen og leitar med lys og lykt etter brunstsymptom. Brunstkalendaren er det viktigaste verktøyet og vert flittig brukt. I går vart det sett ny rekord på garden med sju insemineringar på ein dag, fortel Marita og Per Langeland Tistel.

Marita og Per Langeland Tistel er opptatt av fruktbarhet og helse i besetningen. Foto: Svein Arve Ruud, Tine

«Med NRF fant vi endelig vår ideelle ku»

Marco Gobetti, Scandiano, Reggio Emilia, Italia

– Med NRF fant vi endelig vår ideelle ku. Målet er å beholde kua i åtte år, med seks kalvinger. Det får vi bare til med NRF, sier en fornøyd Marco Gobetti som driver gård sammen med faren og to brødre. Melka går til produksjon av den berømte Parmigiano Reggiano-osten, så kvalitet er en prioritert faktor.

Marco Gobetti sammen med sine to barn. Betningen har 130 kyr. Foto: Geno Italy

«NRF-kua er rolig og trivelig»

Steinar Kjorsvik, Ørland kommune, Sør-Trøndelag

– Jeg synes NRF-kua er ei rolig og trivelig ku. Jeg bruker tilsendt avlsplan som jeg selv justerer på enkeltkyr. Har brukt semin siden jeg overtok gården og har nå en høy avlsverdi på buskapen.

Steinar Kjorsvik er godt fornøyd med NRF-kua. Foto: Asgeir Jønland, Tine

Verdikjeden for rekruttering av seminokser er gjennomgått og forbedret og Geno har tatt i bruk GS-verdier ved innkjøp av kalv. Det har vært både avslutning av gamle og oppstart av nye FoU-prosjekter i beretningsåret.

I 2012 fikk 123 NRF-okser sin første offisielle avlsverdi, og dette er noen flere enn vi har hatt de siste årene. Avlsverdiene har i gjennomsnitt vært på det jevne og årgangen har gitt oss mange nye og gode eliteokser. Dette har medført en forholdsvis lav alder på eliteoksene våre. Dette er en god indikasjon på at avlsarbeidet virker som det skal.

Eliteoksene brukt i 2012 ble toppet av 10739 Ravn med 31 i samla avlsverdi ved siste gransking i 2012. Eliteoksene har utmerket seg spesielt bra på mjølk, fruktbarhet og jur, mens egenskapene kalvingsvansker og mastitt har vært noe svake. I et stadig voksende internasjonalt marked beviser også NRF-populasjonen sin styrke, spesielt på fruktbarhet og helse.

Kvalitetsforbedringer ved kjøp av kalv og uttak av ungokser
Rekruttering av seminokseemner er et svært viktig element i NRF-avlén. Grunnlaget legges allerede i Geno avlsplan hvor gode kombinasjoner planlegges. Prosjektet «Effektivt innkjøp av kalv» ble fullført i 2012. Hensikten med prosjektet var å effektivisere innkjøpsprosessen og sikre

seleksjon av de avlsmessig beste oksekalvene. Dette innebærer blant annet forbedret logistikk rundt prøvetaking og genotyping for å gjøre det mulig å bruke genomiske avlsverdier systematisk i kalvekjøpet. I tillegg er det besluttet å gå bort fra noen absolutte krav til kalven for ikke å risikere å gå glipp av de avlsmessig beste kalvene. Prosjektet har bidratt til at Geno nå bruker genomisk seleksjon (GS) som et tilleggsværktøy ved rekruttering av seminokseemner. I tillegg er det foreslått flere forbedringsområder som gradvis blir tatt i bruk.

Seleksjonskriteriene ved uttak av ungokser er også gjennomgått i 2012. Endringer er innført og det legges nå mindre vekt på tilvekst i fenotypetesten og mer vekt på samla avlsverdi. Effektiviseringen og kvalitetsforbedringen av kalvekjøpet, med mer systematisk bruk av genomisk seleksjon og nye seleksjonskriterier ved uttak av ungokser, forventes å gi større avlsframgang for egenskapene i avlsmålet.

Bedre modeller for beregning av avlsverdier
Interbull
For å vurdere kvaliteten av Genos

modeller for avlsverdiregning spiller Interbull en viktig rolle. Vi har i 2012 levert data til to test- og tre rutinekjøringer i Interbull. Vi leverer avlsverdier for egen-skapsgruppene «Production» (kg melk, kg protein og kg fett), «Female fertility» (10 56 dager kviger, 10 56 dager kyr, dager kalving til 1. inseminasjon og kalvingsintervall), «Udder health» (celletall), «Calving» (kalvingsvansker direkte og maternal), «Workability» (utmelking, lynne) samt «Conformation» (16 eksteriøregenskaper).

Interbull har i 2012 prøvekjørt og gått over fra slektskapsfil basert på far og morfar til slektskapsfil basert på far og mor. Interbull har derfor tatt i bruk ny database-løsning for å lagre slektskapsinformasjonen fra alle raser under ett. Geno har derfor lastet opp fullt far-/morbasert slektskapstre fra NRF-okse nr 1 til siste uttatte ungokse.

Forbedringer i Genos modeller
I 2012 har vi gjort endringer i modellen for beregningene av avlsverdier for lynne, hvor vi nå leverer avlsverdier basert på en dyremodell i stedet for en farmodell. Også beregning av mastittindeksen ble endret. Nå standardiseres rådata for mastitt til å ha lik spredning i alle kalvingsår. Dette ble gjort fordi spredningen på avlsverdiene til nygranska okser ble redusert til under 8 mot slutten av året. Innflytelsen mastitt har i samla avlsverdi ved uttaket av eliteoksene hadde uten standardiseringen blitt redusert med 25 prosent.

Forøvrig jobber vi med innfasing av testdagsmodell for beregning av avlsverdier på mjølk. Formålet er å sikre korrekt nivå på importerte eliteokser, unngå ustabile mjølkeindekser på okser og mulighet for å avle på form på laktasjonskurver. Testdagsmodell regnes også som «state of the art»-modellen for beregning av indekser på mjølk, og vil således representere en forbedring av mjølkeberegningene.

Videreutvikling av Geno avlsplan
Da Geno avlsplan kom på lufta i september 2011, var planen å videreutvikle programmet fortløpende, basert på innspill fra brukerne. Mange gode innspill har kommet, og det er gjerne en del av de samme ønskene som flere etterspør. I siste halvdel av 2012 har det blitt utført flere slike forbedringer. Blant annet har det vært fokus på kapasitet i forbindelse med at det legges inn egne valg. I denne videreutviklingen er Geno avhengig av eksterne IT-konsulenter, og vi har i løpet av 2012 skiftet leverandør av disse tjenestene.

Andre prosjekter
ReKu (Revidert kukontroll)
Tine Rådgiving har kommet langt i sin ombygging av kukontrollen og alle dataene er nå over i nytt databasesystem. Dette påvirker alle Geno sine rutiner der kukontrolldata inngår. Vi gjennomfører derfor en tilpasning til Tine sitt nye system i forhold til avkomsgransking, kvigemåling og seminokseemnevurdering. Dette arbeidet startet i 2012 og fullføres i løpet av 2013.

Data fra besetningsstyrings-systemer
Geno får mange innspill fra medlemmene på at vi framover må nytte data fra besetningsstyringssystemer i avlsarbeidet. Det er Tine som via kukontrollen har nøkkelen til å lage et system som kan kommunisere med de lokale besetningsstyringssystemene. Geno er i tett dialog med Tine på dette temaet i forhold til så raskt som mulig å legge til rette for dette. Samtidig er vi også i dialog med utstyrsleverandørene slik at de på sin side også bidrar til at dette blir mulig.

Avsluttede FoU prosjekter
Mer og bedre biff
Dette fireårige prosjektet med støtte fra Norges forskningsråd ble avsluttet i 2012. Prosjektet ble ledet av Geno og utført i samarbeid med TYR, Nortura, Animalia, Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA) ved

Kursdeltakere og foredragsholdere på tidenes første avlskurs i regi av Storfeskolén. Kurset ble holdt på Store Ree i november. Foto: Stein Rune Eriksen

UMB og Nofima Mat. Prosjektet har hatt som formål å styrke norsk storfekjøttproduksjon innenfor to hovedområder; effektivisering av avlsarbeidet for kjøtt i NRF og kjøttfe, samt heve spisekvalitet gjennom tiltak i industri og avlsarbeid.

Arbeidet viste at det er stor forskjell i nedarving av mørhet mellom NRF-okser og det ble dokumentert en arvegrad for mørhet på 0,3. Stipendiat i prosjektet, Bente Aspholén Åby, fullførte sin PhD (doktorgrad) i prosjektet med tittelen «Breeding goals in beef cattle; Use of bio-economic models for derivation of economic values and total merit indices for future production conditions». Ved siden av å prøve ut et NIR (Near Infrared Spectroscopy) måleapparat for mørhet og flere kvalitetsegenskaper, har prosjektet levert resultater som allerede er tatt i bruk i kjøttferasene og i NRF. I tillegg er det lagt et godt grunnlag for videre arbeid innen effektivisering og kvalitet.

Genomic selection
Dette har vært et treårig samarbeids-

prosjekt mellom IHA, Geno, Nofima, Norsvin og AquaGen støttet av Norges forskningsråd. Formålet med prosjektet var å utvikle metoder og programvare for beregning av genombaserte avlsverdier for storfe, gris og fisk. I tillegg var ett av målene å finne den optimale bruken av genombasert informasjon i eksisterende avlsopplegg for henholdsvis storfe, gris og fisk.

Prosjektet ble administrativt ledet av Norsvin, mens det var IHA som hadde det faglige ansvaret. Prosjektet har levert nødvendig programvare for beregning av genombaserte avlsverdier som Geno har tatt i bruk. Prosjektet har også bidratt til at vi nå utnytter genomisk informasjon som preseleksjon og et tilleggsværktøy ved rekruttering av seminokseemner.

Nye FoU-prosjekter
Mer fokus på genomisk seleksjon og internasjonalt samarbeid
Som et ledd i vår FoU-strategi ønsker vi mer samarbeid med andre forskningsmiljøer, nasjonalt og internasjonalt. Geno har derfor i samarbeid med Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap, UMB og University of Wisconsin søkt og

Solveig og Leif Olav Nordvang fra Dalsbygda i Hedmark mottok avlsstatuetten for oxen 10579 Eggtrøén. Foto: Rasmus Lang-Ree

fått innvilget to nye forskningsprosjekter innen genomisk seleksjon.

Hovedmålet med prosjektene er å bidra til bedre utnyttelse av genominformasjon i avlsarbeidet for NRF. Flere delmål er satt:

- 1) Utvikle og forbedre eksisterende metoder for å beregne genom-baserte avlsverdier som gir bedre

- sikkerhet også for egenskaper med lav arvegrad, som helse og fruktbarhet.
- 2) Undersøke konsekvenser og bivirkninger av GS for genetisk korrelerte egenskaper.
- 3) Undersøke hvilke nye egenskaper det er mulig å inkludere i avlsarbeidet for NRF ved bruk av GS.
- 4) Bruke genominformasjon for å beregne heterosiseffekter.

Under årsmøtet på Hamar i mars mottok Sonja og Einar Surdal fra Hovsherad i Rogaland Genos avlsstatuett for toppoksen 10540 Eik. Foto: Rasmus Lang-Ree

Nordisk eksteriørsamling ble arrangert på Öland i mai. Fra Norge deltok fem avlsrådgivere og en Geno-ansatt. Her er de samlet i fjøset for felles gjennomgang av kuas kropp, jur og bein. Foto: Ingunn Nævdal

Utnyttelse av genetisk informasjon, synergieffekter med andre FoU-miljø og internasjonalt nettverk er bakgrunnen for at Geno er med i et EU-finansiert prosjekt som heter Gene2Farm. Hensikten med dette prosjektet er blant annet å utnytte den stadig økende mengden genetisk informasjon som for eksempel genom sekvensdata i avlsarbeidet. I dette prosjektet er det lagt vekt på utfordringer innen bruk av genomisk seleksjon for internasjonalt sett små populasjoner (som for eksempel NRF).

Bedre utnyttelse av ressurser og optimalisering innen mjølkeproduksjonen
I tillegg er det søkt om nye FoU-prosjekter innen føreffektivitet og optimal produksjon i forhold til klimagassutslipp og forutnyttelse som Geno er med på sammen med andre aktører innen landbrukssamvirket. Dette er igjen en del av et større nordisk prosjekt. Prosjektene vil frambringe ny verdifull kunnskap, samt bidra til å utvikle kostnadseffektive løsninger.

Geno har en nærings-PhD (stipendiat som får dekket 50 prosent av sin lønn gjennom midler fra Norges forskningsråd) som jobber med avl for klauvhelse. Klauvhelsesdata fra kukontrollen (helsekort klauv) brukes for å beregne arvegrader og genetiske sammenhenger mellom ulike klauvlidelser. Resultater vil blant annet bli presentert på Husdyrforsøksmøtet 2013 og i Buskap. Den største utfordringen er at det er behov for at flere besetninger rapporterer klauvhelsesdata for at Geno skal kunne inkludere disse egenskapene i avlsarbeidet. Dette håper vi at det nye elektroniske

innrapporteringssystemet for klauvhelse skal hjelpe oss med.

Andre samarbeidsprosjekter
Geno har gjennom samarbeidsavtaler blitt enige om utnyttelse av en felles referansepopulasjon for de røde rasene i Norden i forhold til genomisk seleksjon. Vi har også i 2012 underskrevet en samarbeidsavtale mellom de nordiske land i forhold til system for elektronisk innrapportering av klauvhelsesdata (sammen med Tine).

Vi har også kjøpt oss inn i det nordiske systemet for elektronisk innrapportering av eksteriørdata (kvigemåling og oksemorvurdering). Dette vil ytterligere styrke det nordiske samarbeidet og samtidig bidra til kostnadseffektivitet gjennom fordeling av kostnader til vedlikehold og videreutvikling av systemet.

Publikasjoner og presentasjoner
Avdelingen har publisert fem vitenskapelige artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrift i 2012, i tillegg til flere publikasjoner i Buskap. Våre avlsforskere har deltatt på ulike seminarer og kurs, noe som bidrar til viktig kommunikasjon, profilering av Geno og økt bevissthet rundt verdien av avlsarbeidet.

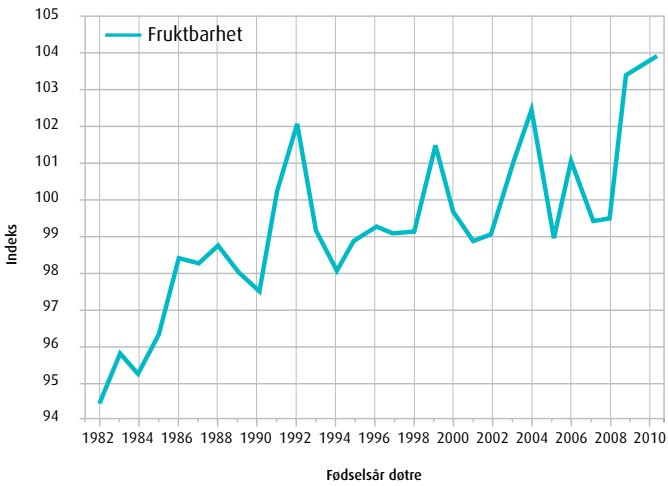
I 2012 ble det holdt avlskurs i regi av Storfeskolen på Store Ree med mange engasjerte deltakere. Slike kurs og samlinger bidrar til økt kunnskap og god dialog mellom fageksperter og deltakere.

Eliteokser brukt i 2012. Antall sæddoser benyttet i Norge totalt

Okse nr	Navn	Oppdretter	Adresse	Avlsverdi per 31.12.12	Antall sæddoser benyttet	SpermVital	Kjønns-separert
10432	Velsvik	Mjølkekoppen Samdrift	6133 Lauvstad	21	67299	14997	124
10540	Eik	Sonja og Einar Surdal	4462 Hovsherad	24	62514	-	23
10544	Tranmæl	Synnøve og Torbjørn Tranmæl	7224 Melhus	19	59336	-	-
10556	Motrøen	Sissel og Trygve Motrøen	9360 Bardu	15	45318	6201	41
10579	Eggtrøen	Solveig og Leif Olav Nordvang	2552 Dalsbygda	26	36280	11061	213
10586	Skjulestad	Mona Wilberg Jakobsen og Halvor Skjulestad	3870 Fyresdal	14	10291	352	-
10587	Holmås	Randi Underthun og Ove Asbjørn Holmås	5955 Lindås	18	13199	-	-
10601	Hoston	Irena og Endre Hoston	7320 Fannrem	17	6329	-	-
10617	Skei	Tone Rennemo og Per Helge Johansen	7994 Leka	22	24188	-	-
10624	Ruud	Marit Ruud Skolseg og Steffen Skolseg	2838 Snertingdal	13	27531	2375	168
10632	Naxbie	Johan Ribe	4878 Grimstad	12	7099	596	-
10673	Engebakken	Else Marie og Otto Engebakken	2540 Tolga	19	10322	2795	60
10682	Amdal	Torbjørn Amdal	7510 Skatval	23	19213	4678	93
10689	Reitan	Ragnhild Kulbrandstad Stene og Arild Stene	7393 Rennebu	13	3241	1977	-
10704	Tranmæl	Synnøve og Torbjørn Tranmæl	7224 Melhus	22	17295	5564	-
10739	Ravn	Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn	8534 Liland	31	15577	5300	112
10763	Refsnes	Eli Karin og Inge Refsnes	4365 Nærbo	21	8768	-	-
10795	Hoøen	Anne Grete og Lars Hoøen	7142 Uthaug	13	5816	196	-
10798	Vangen	Marit og Per B Vangen	2500 Tynset	17	6231	155	-
SUM					445847	56247	834

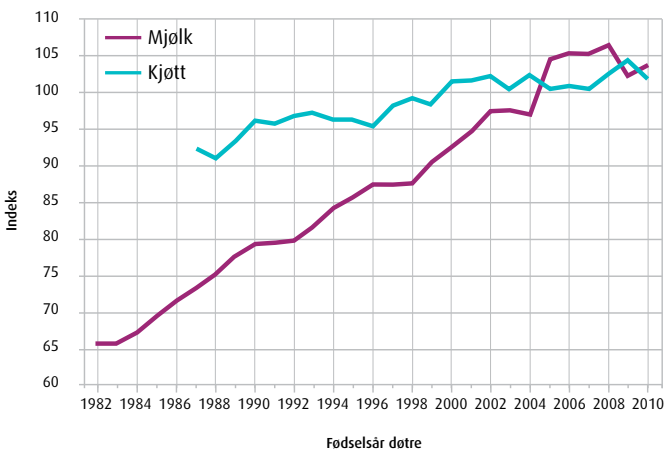
AVLSMESSIG UTVIKLING

FRUKTBARHET

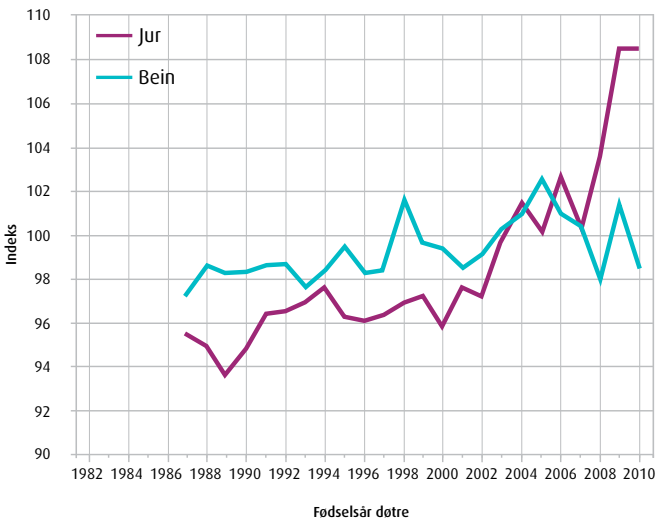
Figuren viser avlsmessig utvikling for fruktbarhet fra 1982 til 2010. I perioden 1987 til 2010 var gjennomsnittlig endring per år 0,16 poeng.

PRODUKSJON

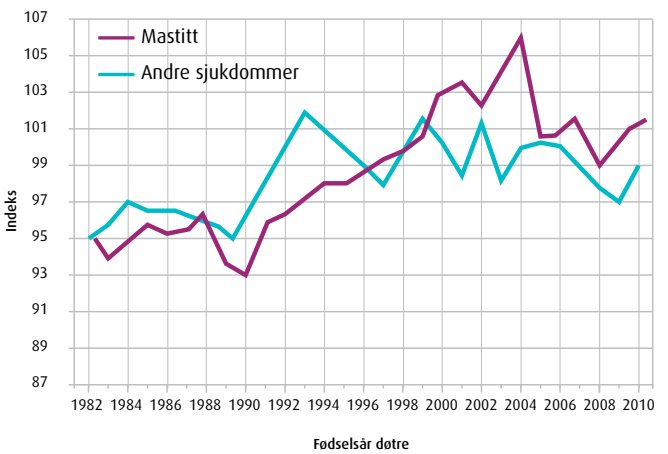
Figuren viser avlsmessig utvikling for mjølkeindeks fra 1982 til 2010. I perioden 1987 til 2010 var gjennomsnittlig endring 1,49 poeng per år. Avlsmessig utvikling for kjøttindeks var i samme periode 0,47 poeng i gjennomsnitt per år.

JUR OG BEIN

Figuren viser avlsmessig utvikling for jur- og beinindeks fra 1987 til 2010 på henholdsvis 0,44 og 0,12 poeng i gjennomsnitt per år.

HELSE

Figuren viser avlsmessig utvikling for mastitt og andre sjukdommer fra 1982 til 2010. I perioden 1987 til 2010 var gjennomsnittlig endring per år på henholdsvis 0,35 og 0,08 poeng.

Avlsmål for NRF

Egenskap	Vekt
Mjolk	28
Mastitt	21
Fruktbarhet	18
Jur	15
Bein	6
Kjøtt	6
Lynne	2
Andre sjukdommer	2
Utmjølking	1
Kalvingsvansker	0,5
Dødfødsler	0,5

Under regionmøtet i Tine Sør i april fikk Laila og Johan Ribe fra Grimstad overrakt avlsdiplom og blomster for oxen 10632 Naxbie av styremedlem Jonas Hadland (t.v.). Foto: Olav Håland, Tine.

«Jeg er særs fornøyd med NRF-kua sin produksjonskapasitet»

Kjell Erik Sørum med gromkua nr 274 som ble født i 2004. Kua melket 12.000 liter i 2012 og har hatt en livstidsproduksjon på 67 000 liter. Foto: Knut Storbakk, Tine

Kjell Erik Sørum, Balsfjord kommune, Troms

– Jeg er særs fornøyd med NRF-kua sin produksjonskapasitet, selv om jeg har litt utfordring med å få kalv i dyra for 2. laktasjon. Det er lite sjukdom i fjøset og ketose har vært fraværende de siste åra. Jeg fører med grovfôr etter appetitt og kraftfôr manuelt

fire ganger per dag. Jeg synes at NRF-kua har hatt ei fantastisk utvikling på lynne, men noen har tendens til krokhasa bein. De siste 10 åra har gården hatt en ytelse opp mot 11.000 kg per årsku, forteller Kjell Erik Sørum.

«Melker bra, har god helse og fantastisk fruktbarhet»

Far og to sønner Duitscher sammen med røktere og en inseminør. Foto: Hoards Dairyman

Dave Duitscher, Dutchland Dairy, Iowa, USA

– Å bruke NRF er en av grunnene til fruktbarhetssuksessen i besetningen vår. NRF-kryssningene melker bra, har kjempegode helseegenskaper og fantastisk fruktbarhet, sier Dave Duitscher. Dave eier og driver gården sammen med faren og broren.

Dave og faren er også veterinærer. Besetningen har 1100 kyr (80 prosent kryssninger og 20 prosent ren Holstein) og ble i 2012 kåret til en av de fem beste besetningene i USA for fruktbarhet.

«NRF-kryssningene er fantastiske»

Tre generasjoner Visser er svært fornøyd med NRF-kryssningene sine. Foto: Elly Geverink

Familien Visser, Ravenstein, Nederland

– NRF-kryssningene er fantastiske. Gjennomsnittlig produksjon i besetningen vår er 9.328 kg, 3,98 % fett og 3,5 % protein, sier Visser junior. Familien kjører et 3-kryssningsprogram med Holstein x NRF x Fleckvieh. Besetningen har 275 kyr.

NRF-eliteokser brukt i 2012

10432 Velsvik

10540 Eik

10544 Tranmæl

10556 Motrøen

10579 Eggtrøen

10586 Skjulestad

10587 Holmås

10601 Hoston

10617 Skei

10624 Ruud

10632 Naxbie

10673 Engebakken

10682 Amdal

10689 Reitan

10704 Tranmæl

10739 Ravn

10763 Refsnes

10795 Hoøen

10798 Vangen

32 melkeprodusenter var samlet til fruktbarhetskus i fjøset på ærverdige Nesset prestegård i Romsdal. Bjørnstjerne Bjørnsson vokste i sin tid opp på denne gården.
Foto: Per Gillund, Geno

Marked og fag

En milepæl ble nådd i beretningsåret: Økning i antall inseminasjoner i Norge er en realitet. Vi må helt tilbake til 1980-tallet for å finne en økning i antall inseminasjoner i forhold til foregående år.

Hovedårsaken til økningen er markedet sitt behov for mer mjølk. Samtidig vet vi at det satses på utbygging og utvidelser av besetninger som trenger rekruttering for å lykkes i framtida. Det blir spennende å følge utviklingen videre, og se om økt antall inseminasjoner også vil føre til økt seminandel. Ved siste måling hadde vi en nedgang på 0,7 prosent semin, noe Geno ikke er fornøyd med. Derimot er vi svært fornøyd med at vi lykkes i mange områder som tidligere ble definert som tiltaksområder. Dette forteller oss at det er viktig å holde fokus og at tilpassede tiltak hjelper.

Kundesenter
Kundesenteret er utviklet i tråd med intensjonene. Kundesenteret avlaster flere avdelinger og har i løpet av året tatt over ansvaret for feilretting av inseminasjoner. I tillegg har det vært fokus på mer utadrettet virksomhet. Blant annet har eierinseminører som ikke har

kjøpt sæd det siste året blitt kontaktet, og kundesenteret har, og vil framover, følge opp sms-undersøkelser. Og det aller viktigste: Geno får mange tilbake-meldinger om god oppfølging fra kundesenteret!

Heatime/RuminAct
I løpet av 2012 har Geno gjennomført en utprøving av Heatime RuminAct til bruk i bås fjøs. De foreløpige resultatene viser at Heatime RuminAct er godt egnet i bås fjøs. Trådløs avlesning med radiobølger er meget praktisk i denne type fjøs. Ved å senke terskelen for alarm fanget systemet opp 75-80 prosent av alle brunster. Registrering av nedsatt drovtygging under brunst styrket til en viss grad sikkerheten i brunstkontrollen. Det var flere falske utslag ved bruk av aktivitetsmåler til dyr som står bundet, sammenlignet med dyr i binger og løsdrift.

Målet for året var 72 solgte Heatime-anlegg. I påvente av nytt produkt nådde ikke Geno salgstallene på sommer/høst, men i november-desember ble det solgt 33 Heatime-anlegg. Totalt for 2012 ble det solgt 59 anlegg. En spørreundersøkelse blant Heatime-kundene ble gjennomført i løpet av året. Veldig mange er meget godt fornøyd. Forbedringspotensialet ligger i bedre veiledning ved installasjon og mulighet for trådløs antenne i bås fjøs. Vi ønsker derfor å tilby Heatime-kundene bedre veiledning som en tilleggstjeneste ved installasjon, og trådløs antenne er lansert.

Det har vært gjennomført en undersøkelse med Heatime på kjøttfe. Den viser at Heatime er godt egnet, noe som igjen gir et potensial for økt seminandel på kjøttfe.

Drektighetskontrollkurs
Medlemmene ønsker at Geno skal

bistå for å øke kunnskapen hos våre inseminører når det gjelder drektighetskontroll. Det er siste året arrangert fire kurs i drektighetskontroll for til sammen 30 veterinærer.

Storfeskolen
Storfeskolekurset «Hold kontroll med fruktbarheten» ble arrangert med 25 deltakere i februar. Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne var meget gode.

I november ble det for første gang arrangert storfeskole innen avl. Her hadde vi 19 deltakere, og tilbakemeldingene fra dette kurset var også gode.

Geno har inngått et samarbeid med Oppland Fylkeskommune og Høgskolen i Hedmark der det gis mulighet til å samle studiepoeng ved deltakelse på Storfeskolen. Dette forutsetter imidlertid at deltakerne gjennomfører eksamen etter endt kurs. Fem deltakere avla

eksamen med studiepoeng etter brunstkurset i februar. Etter avlskurset er det åtte som har gjennomført eksamen med studiepoeng. Tilbakemeldingen fra høgskolen er at det var meget høy kvalitet på kursene og god balanse mellom teoretisk og praktisk undervisning.

Fruktbarhetsuka
For første gang har Geno arrangert egen fruktbarhetsuke. Dette var et tilbud til alle produsentlag i hele landet om å arrangere brunstkurs eller fagmøte med brunst og fruktbarhet som tema. Geno hadde gjort avtale med 25 veterinærer i hele landet («Landslaget for veterinærer») om undervisning på disse arrangementene.

Mellom 550-600 produsenter deltok på fagmøter, mens om lag 100 deltok på brunstkurs. 2012 var et prøveår, og fruktbarhetsuka vil bli fulgt opp med ny kampanje høsten 2013.

Eierinseminører
I løpet av året har vi hatt fokus på eierinseminørene. Det ble utsendt en spørreundersøkelse til denne gruppa våren 2012 der vi fikk vi nyttige tilbakemeldinger på flere områder, blant annet kjøp av sæd, hva som er viktig for valg av leverandør av sæd, rapportering, behov for oppfølging og ønsker for webinarer. Som tidligere nevnt er eierinseminører som ikke har kjøpt sæd siste året fulgt opp, og prissystemet vårt er tilpasset denne kundegruppa. Eierinseminører skal også følges opp bedre i forhold til rapportering, inseminasjonsteknikk og kjøp av sæd etter at de har vært på kurs.

Kjønnsseparert og SpermVital-sæd
Siste året er det totalt solgt 1 251 doser kjønnsseparert sæd av NRF. Dette inkluderer også okser som ikke er i bruk i Norge lenger, men som er aktuelle på det internasjonale markedet. Tilbudet av eliteokser med kjønnsseparert sæd har økt. I 2012 er det rapport brukt 834 doser NRF-elite mot 563 doser i 2011. Totalt for alle raser er det i 2012 solgt 2 396 doser kjønnsseparert sæd.

Som i fjor har bruken av SpermVital-sæd vært stabil og utgjør om lag 11 prosent av insemineringene.

Nytt produkt
På tampen av året har vi jobbet med lansering av P4 Rapid Brunst-

Test. P4 Rapid er en test som hjelper bonden å fastslå om kua er brunstig. Dette gjøres ved å teste progesteronnivået i mjølka til den enkelte ku. Produsenten kan selv utføre testen og resultatet kan leses av etter 10 minutter. Produktet er tilgjengelig i Geno sin nettbutikk, og veterinærer og seminteknikere kan også formidle det.

Prosjekt Jæren
Målet for prosjektet var fem prosent økning i seminandel i alle kommuner på Jæren. Prosjektgruppa fikk i oppdrag å komme med forslag til tiltak for å styrke seminteknikernes innsats for økt inseminering på Jæren. Resultatet er foreløpig kun en liten økning i antall kvigeinseminasjoner, men viser positiv respons på Geno sin synlighet på Jæren. Prosjektet har foreslått å inkludere inseminørene i kampanjearbeid i Geno, og har også spilt inn forslag som kan være med og stimulere til økt salgsinnsats blant seminteknikerne.

Distribusjon
Sædrutene har gått i henhold til planen, og det er ikke foretatt endringer i ruter dette året. Det er

Tove Murud (t.v.), Eli H. Krogsti og Kristin J. Søberg i Geno kundesenter. Foto: Marie S. Skaare

innført sms-varslng på alle rutene, og det er vurdert en distribusjonsløsning for eierinseminørene på Jæren. De fleste eierinseminører ønsker å komme til Særheim for å handle sæd og nitrogen.

Messer og arrangement
Geno har deltatt under Dyrsku'n i Seljord, Jærmessa på Varhaug,

Dyregod-dagane på Batnfjordsøra, Agroteknikk på Lillestrøm og ved flere vandrestillinger. Det har vært arrangert åpne avlsmøter på Særheim etter hver avkomsgranskning. Avdelingen har ellers deltatt på mange fagmøter innen avl og reproduksjon. Flere i avdelingen har holdt webinar innen ulike fagtema.

I forbindelse med prosjekt Jæren-konkurransen vant mjølkeprodusent Geir Erik Aanestad fra Varhaug, inseminør Monica Skarprud fra Ålgård og mjølkeprodusent Kristin F. Groven fra Tornos i Romsdal tur til Skottland. Her besøker de en besetning med fine NRF-kryssninger. Foto: Cedric Øglænd

Produksjon

Geno har mottatt 271 NRF-okser og 12 kalver av gamle raser til testing i 2012. Av disse er 124 NRF-okser og 13 okser av gamle raser godkjent for semin. Totalt ble det i 2012 produsert 1 371 604 doser med sæd.

Alle landsdeler har i år rekruttert oksekalver til Geno. Kalvene har hatt en gjennomsnittsalder på 112 dager ved ankomst til Øyer testingsstasjon, og de har i all hovedsak vært av bra kvalitet. Transporten har gått uten uhell, og alt tyder på at lange transporter ikke påvirker dyrene negativt.

2012 har helsemessig vært et godt år på testingsstasjonen. Lungeproblemene har vært moderate. Blodprøver viser at besetningen kontinuerlig gjennomgår de vanlige virusjukdommene, men tiltakene ved inntak og et godt fjøsmiljø hindrer alvorlig sjukdom i lange perioder. Arbeidet med å skaffe ny kunnskap om smittsom luftvegsjukdom på storfe har fortsatt i 2012.

Høstingsforholdene i juni var heller ikke dette året de beste, men Geno har fått nok grovfôr i hus med akseptabel kvalitet. Testingsstasjonen nyter godt av stabil og erfaren arbeidskraft, og drifta har ikke hatt uhell med personskader i 2012.

Venteokser og eliteokser

Når oksene ankommer Store Ree, skal de produsere 2 650 doser ungoksesæd. 1 750 doser distribueres som ungoksesæd, resten er sikkerhets- og forskningslager. Så snart ungoksene har produsert nok sæd, flyttes de over i venteokseanlegget. Her går de i uisolerte løsdriфтfjøs med moderat

fôring i om lag fire år i påvente av avkomsgranskingen. Per 31.12.12 stod det 455 okser i venteokseanlegget. 13 nye lovende okser ble flyttet fra venteokseanlegget til eliteoksefjøset i 2012.

Siden mars har eliteoksene 10540 Eik og 10617 Skei samt fire tidligere eliteokser stått i fast sædproduksjon på Hallsteingård. Til sammen har disse oksene produsert om lag 80 000 doser.

I løpet av året er mellom 10 og 15 okser av de gamle rasene inne for sædproduksjon på Store Ree. Det er egne produksjonsmål for disse rasene.

En spesiell maskin som kan løse mye av produksjonsutfordringene for SpermVital-sæd er bestilt. Laboratoriet på Hallsteingård er oppjustert dette året.

Oppdrag for andre

All produksjon av sæd til 2013-årgangen av kjøttfeungokser er utført for Tyr på Hallsteingård. Det er produsert 7 000-10 000 doser av hver av de 15 oksene. Dette skal dekke både det nasjonale og det internasjonale behovet. På tampen av produksjonsperioden kom det inn en ekstra bestilling fra Geno Global på en limousin-okse som var ønsket i det polske marked. Oksen ble stående igjen og har produsert om lag 10 000 doser ekstra for eksport. 5 500 doser er sendt til Polen.

Aktiviteten til *Cryogenetics* på Hallsteingård øker. Selskapet har et produkt som er ettertraktet i markedet og etterspørselen er økende. Dette fører til at det nå stilles større krav til kvalitet på produksjon og utstyr som benyttes. I 2013 må lokalene trolig utvides og tilpasses økt produksjon og lagringsplass. Ansatte i produksjonsavdelingen bidrar også for Cryogenetics ute i felt.

Økt bemanning og flere dyr gir flere muligheter. I år har avdelingen hatt et tettere samarbeid med Sintef, som har gjennomført flere av sine forsøk på Hallsteingård.

Produksjonsavdelingen har ansvaret for driften av Tyr sin testingsstasjon på Staur. Stasjonen forsynes for det aller meste med grovfôr og halm fra forsøkgården. Oksene på Staur har god helse og få veterinærbehandlinger.

Produksjonsavdelingen bidrar også med registreringer og prøvetaking i utviklingsprosjekter som kjøres i regi av andre avdelinger i Geno.

Det er ikke produsert embryo for egne prosjekter i 2012 og embryoaktiviteten har vært meget lav.

Bursdagsbarnet Braut har fått ei ekstra bøtte med kraftfôr. Her omkranses han av ansatte på Store Ree. Foto: Randi Odden

De ansatte på Store Ree feiret Brauts 10-årsdag med denne fine kaka!

Fire produsentlag på Hedemarken markerte Braut-jubileet med felles vandrestilling og etterfølgende markering på Jønsberg VGS. Her forbereder dommerne seg til dagens fjøsbesøk.

Ku nr 289 hos Bjørn Sætern i Løten ble vinner av Braut-prisen under vandrestillingen på Hedemarken. Prisen, fem doser Braut-sæd, ble overrakt oppdretteren under markeringen på Jønsberg.

Braut-oppdretterne Torbjørn og Ommun Braut mottok blomster og bilde av «bursdagsbarnet» under en markering på Særheim.

Ole M. Kildahl serverte fløteburgere til alle som deltok under markeringen på Jønsberg 23. august.

Mange kuer ble vist på Jønsberg. Mønstrerne, som alle er elever ved skolen, fikk sløyfe og krus for innsatsen.

Geno Global-teamet samlet på Store Ree. F.v. Tom Cratchley (UK), Liam Healy (UK), Cedric Øglænd, Sebastiano Bonvegna (Italia), Tony Telford (UK), Kristin Børresen, Hans Kerkhof (Nederland), Wes Bluhm (UK), Chris Stone (UK), Anthony Le Trionnaire (Frankrike), Jan Ole Mellby, David Dror (Israel), Gary Rogers (USA), Tom Dunne (Irland), Stefano Carrara (Italia), Gelati Stefano (Italia), professor Muhittin (Tyrkia), Tor-Arne Sletmoen, Diego Galli (Italia), Bjarte Kvaale (Kina). Foto: Stein Rune Eriksen

Geno Global as

Forretningsstruktur og markeder i stadig utvikling. Å ha egne selgere i markedene er viktig.

Markedene Storbritannia og Italia betjenes gjennom datterselskapene Geno-UK og Geno Italy. Disse ble etablert i henholdsvis april 2010 og november 2009. Til sammen har de opparbeidet om lag 1 600 NRF-kunder og sysselsetter 21 selgere (de fleste på kommisjon), som hver dag markedsfører NRF. Geno-UK følger planen. Geno Italia følger planen i forhold til salg, men har svakere økonomisk resultat enn budsjettet.

Geno Deutschland GmbH
Selskapet ble stiftet i november 2012 og skal betjene markedet Tyskland. Selskapet vil komme i drift så snart vi har funnet gode medarbeidere til å bygge virksomheten, sannsynligvis i løpet av første kvartal 2013.

Styret i Geno Global vurderer kontinuerlig modellen med egne døtre i flere markeder. Egne

selgere har vist seg langt mer suksessfullt enn å ha partnere som har Geno-produkter som en del av sin portefølje i tillegg til egne produkter. Modellen bygger også langsiktighet, stabilitet og kunnskap for hele konsernet i vår streben etter å lykkes med NRF-kua internasjonalt.

Andre markeder gjennom distributører
Andre markeder håndteres av partnere som er rene distributører. Disse selskapene har sin egen forretning, men håndterer som nevnt foran også vårt produkt. Eksempler er PH Konrad i Polen, ABS i USA og Xsires i Holland.

USA har vært en utfordring for Geno Global i 2012 på grunn av Schmallenberg-viruset. Import av sæd fra Europa til USA ble stengt i flere måneder og vi har tapt et betydelig salg. En kort åpning

gjorde det mulig å få inn en container med NRF-sæd i november, men grensen er på nytt stengt. Hvor lenge dette vil vare er vanskelig å si, i og med at viruset nå også er dokumentert funnet i sæd fra Tyskland.

Polen har også vært i sterk endring i 2012 og konkurransebildet der er totalt forandret. Tidligere hadde Polen fire statlige seminselskap som opererte i hver sine regioner. Disse er nå privatisert, og alle selger over hele Polen. Prisdumping er brukt som et virkemiddel for å kjøpe seg markedsandeler, og salget for Geno Global er redusert med 30 prosent i forhold til 2011.

Nederland har utviklet seg som forventet, og det benyttes nå alternative raser til holstein på om lag 20 prosent av alle insemineringer i landet, og andelen er økende.

Resultat
I 2012 solgte Geno Global 325 569 doser fordelt på 23 markeder. Dette er en nedgang i forhold til 2011, som skyldes det tapte salget i USA, Polen og Tyskland.

Geno Global-gruppen er i en oppbyggings- og investeringsfase, men har i 2012 likevel bidratt med en inntekt til Geno konsern på 4,2 millioner kroner.

Ansatte
Geno Global har to og en halv stilling i Norge, en hel og en kvart stilling på kontrakt i USA samt en nederlender som er ansatt på halv tid. I tillegg kommer ansatte i datterselskapene ute, til sammen 21 personer.

NRF setter tydelige spor

«Allsidige, gode dyr med rette livsgnisten»

Svein Kj. Søyland, Gjesdal kommune, Ålgård, Rogaland

– Eigenskarar vi set pris hjå NRF/ Viking Rød er godt morsinstinkt. 7-10 av dyra går med amme-kalvar i sju veker før vi starter i roboten. Dei er flinke til å «tråle» kulturbeitene, har grei frukt-barheit og gode kalvingseigen-skarar. Jurformen er blitt betre og avdråttsevnen upåklageleg. Kort og godt: Allsidige, gode dyr med rette livsgnisten, sier Svein Kj. Søyland.

Fra venstre: Svein Kjetil, Åse og Kjetil Søyland. Dei satte inn robot for 1,5 år sidan og har til nå auka ytinga med 1500 kg per årsku. Foto: Tore Joa, Tine

«NRF gir oss bedre økonomi og et liv med fritid»

Nicky og Tom Appleby, Worcestershire, England

– Vi fokuserer på bunnlinja og ikke på hvordan kua ser ut. NRF gir oss bedre økonomi og et liv med mer fritid, sier Tom Appleby, som liker å reise sammen med kona og sine to barn. Besetnin-gen har 240 kyr.

Utfordringer med fruktbarhet, celletall og bein hos holstein var hovedgrunnen til at Tom Appleby og familien var på jakt etter en annen rase. Foto: Rasmus Lang Ree

«Veldig godt lynne!»

Veros Samdrift, Sande kommune, Vestfold. To-generasjonsbruk med Solveig Svalestad og Erling Gjessing samt døtrene Eline og Marit.

– Jeg har stor interesse for føring og synes det er spennende. Jeg har lært mye av og har god diskusjon med føringrådgiver. Vi har vært oppe i 8000 kg/årsku og skulle ønske det holdt seg der. Jeg synes kvigene ligner veldig på mora si. Er det en morlinje som melker dårlig, er det vanskelig å

rette opp med gode melkeegen-skarer i oksebruken. Vi har sett mye på lynne som viktig egenskap i avlen. Nå er den veldig god. En tid hadde vi mye lekkasje etter noen år med halmseng. Nå er det jurform og speneplassering som har fokus, forteller Solveig Svalestad.

Eline (t.v.) og Marit Svalestad Gjessing i fjøset. Dette er et kaldfjøs med litt varme i golvet slik at utmøkinga går greit. Foto: Bjørn Tovsrud, Tine

BioKapital as

BioKapital as har redusert sin eierandel i Cryogenetics as fra 100 prosent til 50 prosent gjennom salg av aksjer og ny emisjon i Cryogenetics. Ansatte i BioKapital arbeider i hovedsak på prosjekter i Cryogenetics og SpermVital as.

BioKapital as er 100 prosent eid av Geno. Selskapets ansatte er i løpet av 2012 utleid til datterselskapene Cryogenetics og SpermVital. I og med at aktiviteten i BioKapital er redusert til nær et minimum, vurderes det om selskapet bør avvikles og eierskapet overføres til Geno SA.

I løpet av 2012 er eierandelen i Cryogenetics redusert til 50 prosent gjennom salg av aksjer og emisjon i selskapet.

Datterselskap
SpermVital as eies med 87,85 prosent av BioKapital. Selskapet har fullt fokus på å forbedre

SpermVital-teknologien og gjøre avtaler om internasjonalt salg av teknologien. Tall fra utprøving i Italia viser svært lovende resultater, og de fleste land der teknologien skal benyttes ønsker i første fase en utprøving av produktet i sitt hjemmemarked før det gjøres endelige avtaler om salg.

Tilknyttede selskap
Cryogenetics as er 50 prosent eid av BioKapital. Selskapet har i beretningsåret hatt en betydelig aktivitetsøkning og er etablert med datterselskap i Chile og Canada.

BoviBank as arbeider med et mulig partnersøk for kommersialisering og forretningsutvikling. Aktuelle aktiviteter framover kan blant annet være å tilby genomisk test av NRF-dyr til produsenter.

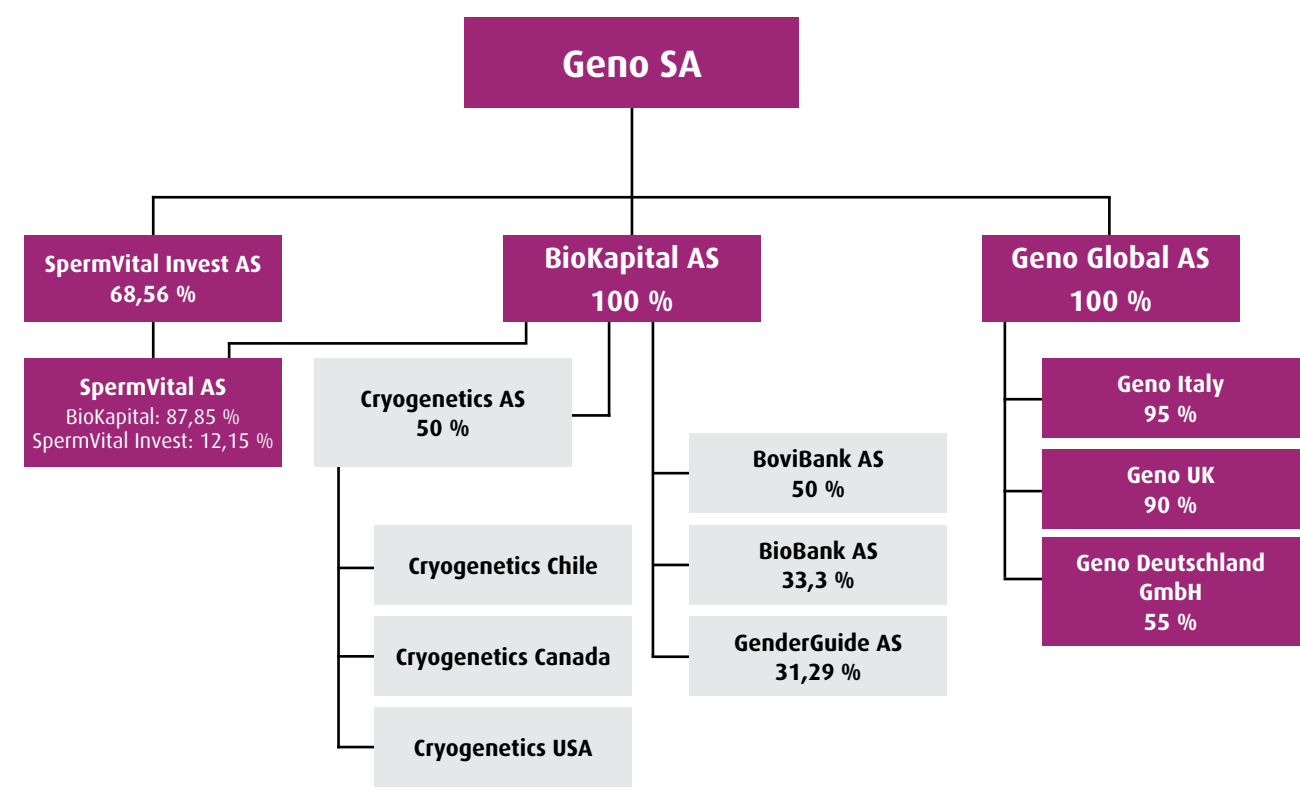
BioBank as ble etablert i 2005. Selskapet er eid av Norsvin, AquaGen og BioKapital. Eierne har gjennom avlsarbeid og forsknings- og utviklingsarbeid samlet genetisk informasjon og slektskapsinformasjon om sine avlspopulasjoner i over 40 år. Denne informasjonen kan nå knyttes opp til biobanken.

Informasjonen i BioBank benyttes for Geno sin del blant annet til genomisk seleksjon og rekegentest. Aktiviteten i BioBank er økende og det arbeides med å bringe inn flere eiere.

GenderGuide as, som er deleid av BioKapital, arbeider med å utvikle en alternativ metode for å kjønnssortere sædceller. Selskapet har i beretningsåret fått støtte fra Norges forskningsråd til videreføring av arbeidet. Arbeidet krever meget spesialisert kompetanse og avansert utstyr og utføres i hovedsak av IRIS i Stavanger i samarbeid med BioKapital.

Geno SA, konsern og tilknyttede selskap

Per 31.12.2012 (eierandeler angitt i prosent)
(lilla farge = Geno konsern. Lys grå farge = tilknyttede selskap)

Eieroversikt datterselskap og tilknyttede selskap i Geno SA

Selskap	Eierandel 31.12.12	Styreleder	Styremedlemmer	Daglig leder
Geno Global as	100 % Geno SA	Sverre Bjørnstad	Reidunn-Oline Skadsem, Pelle Langli, Øystein Jørem	Tor-Arne Sletmoen
Geno Italy S.r.l	95 % Geno Global as 5 % Diego Galli	Tor-Arne Sletmoen	Diego Galli	Diego Galli
Geno Genetics UK Ltd.	90 % Geno Global as 10 % Wes Bluhm	Tor- Arne Sletmoen	Wes Bluhm	Wes Bluhm
Geno Deutschland GmbH	55 % Geno Global as 22,5 % Xsires Crossbreeding B.V. 22,5 % Mr. Frans Timmermanns	Tor-Arne Sletmoen		Ingen foreløpig
SpermVital Invest as	68,56 % Geno SA 31,44 % enkeltaksjonærer	Jan Ole Mellby	Styremedlemmene i Geno SA	Ingen
BioKapital as	100 % Geno SA	Sverre Bjørnstad	Anne Bjørnebye Vik, Harald Mork, Trond Smeby	Lars Skramstad
SpermVital as	87, 85 % BioKapital as 12,15 % SpermVital Invest as	Rasmus Lang-Ree	Ole Kristian Kaurstad, Kristin Børresen, Lars Skramstad	Nils Christian Steig
Cryogenetics as	50 % BioKapital as 25 % Investinor as 12,5 % Storhamargata Eiend. as 12,5 % Cryo Invest as	Knut Måløy	Tron Sannerud, Ronny Vikdal, Lars Skramstad	Jørn Ulheim
Cryogenetics Chile	99 % Cryogenetics as 1 % BioKapital as	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
Cryogenetics Canada	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Maureen Ritter
Cryogenetics USA	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
BoviBank as	50 % BioKapital as, 50 % Tine	Trygve Roger Solberg	Tone Roalkvam, Mads Bendixby, Torstein Steine, Irma Oskam	Ingen
BioBank as	33,3 % BioKapital as, 33,3 % AquaGen, 33,3 % Norsvin	Olav Eik Nes	Odd Magne Rødseth, Bjørn Gulbrandsen, Roar Gudding	Sigbjørn Gregusson
Gender Guide as	31,29 % BioKapital as 53,55 % Iris Forsknings-invest as 7,96 % Jan Reid Hole 4,72 % iPark as 2,49 % Prekubator as	Torkell Gjerstad	Lars Skramstad, Jan Reid Hole	Kjetil Lindstad

SpermVital as

SpermVital as har tatt spranget ut i den store verden og interessen rundt teknologien er stor internasjonalt. Geno Global markedsfører NRF-sæd produsert med SpermVital-teknologi i flere land.

Kyr som har vanskelig for å bli drektige har større nytte av SpermVital enn de som har regelmessig, tydelig brunst. Foto: Mari Bjørke

SpermVital-teknologien er nå også lansert på holstein, rasen som representerer over 90 prosent av verdens mjølkeproduksjon og således er den dominerende kurasen i verden. Rasen sliter imidlertid med store utfordringer i forhold til fruktbarhet, noe som koster bønder verden over store summer i året.

Resultat av 10 års forskning
SpermVital-teknologien er et resultat av 10 års forskning og utvikling hos Geno på Hamar og Sintef i Trondheim. Den tilfører kunstig sædoverføring en ny dimensjon ved å forlenge spermienes levetid etter inseminasjon.

For å oppnå dette bakes spermien inn i et naturlig alginat hvor de immobiliseres, før innfrysing. Denne immobiliseringen bevarer spermienes energi og tillater en kontrollert frigivelse av spermier i kuas livmor over en lengre periode. Dette medfører at inseminasjonstidspunktet blir mindre kritisk i forhold til å treffe egglosningen, og sjansene for befruktning øker.

Per i dag ser vi for oss fire forhold der SpermVital-sæden er særlig velegnet:

- Ved usikre brunsttegn
- Omløpere
- Tidlig inseminasjon
- Ved ønske om økt fleksibilitet

Kontinuerlig forbedring
Det er et stort team som i dag står bak videreutviklingen av SpermVital. Målet er en kontinuerlig forbedring av teknologien, det vil si at sædcellenes overlevelsessevne blir enda bedre og overlevelses-tiden stadig lengre. Det er også ønskelig å overføre teknologien til andre dyreslag som hest og gris.

Opp til 38 prosent økning i drektighetsrate
SpermVital gjennomførte vinteren 2012 et feltforsøk i Italia for å teste effekten av teknologien anvendt på holsteinsæd og inseminert på holsteinkyr. Som forventet ga SpermVital-sæden signifikant bedre resultater enn ordinær holsteinsæd. Drektighets-raten økte gjennomsnittlig med hele 25 prosent (fra 33,5 til 41,9 prosent). Forskjellen mellom ordinær sæd og SpermVital-sæd økte i takt med antall insemina-sjoner. Dette viser at kyr som har vanskelig for å bli drektige har større nytte av SpermVital enn kyr som har en regelmessig og tydelig brunst.

Kyr som måtte insemineres mer enn tre ganger for å bli drektige, hadde hele 38 prosent bedre drektighetsrate med SpermVital-sæd enn med ordinær holstein-sæd. Dette er oppsiktsvekkende gode resultater. Resultatene samsvarer også godt med

erfaringer som tyske og neder-landske mjølkeprodusenter har hatt med bruk av SpermVital på sine holsteinkyr, selv om de benyttet NRF-sæd og slik sett har hatt en tilleggseffekt av det.

Totalt ble 2 076 sæddoser benyttet i forsøket i Italia. Halvparten var holsteinsæd produsert med SpermVital-teknologi, mens den andre halvparten var ordinær holstein-sæd. Forsøket var blindet, det vil si at inseminørene ikke visste om de inseminerte med SpermVital- eller vanlig sæd. Kyrne ble inseminert til vanlig tid, noe som gjør at man ikke får full effekt av SpermVital-sæden fordi man da ikke fanger opp de som har tidlig egglosning. Forsøket ga med andre ord ikke SpermVital-sæden anledning til å vise sitt fulle potensial. Hovedhensikten med forsøket var å vise at SpermVital-teknologien fungerer på samme måte på holstein som på NRF, som er den eneste rasen det er gjennomført grundige studier på hittil. Dette ble godt dokumentert i forsøket i Italia.

Resultatet fra studien danner et viktig grunnlag for den videre utviklingen av SpermVital-teknologien. Med dokumentert effekt på holstein kan selskapet nå åpne opp for videre salg på verdensmarkedet.

Midler til videre forskning og markeds lanseringer
I løpet av det siste året har SpermVital as fått innvilget to store forskningsprosjekter med en samlet ramme på 21 millioner kroner for å videreutvikle selskapets teknologi. I tillegg er ytterligere to prosjekter innvilget midler i forbindelse med markeds-lanseringen av teknologien. Ny profil og nytt markedsmateriell for selskapet er også utarbeidet i samarbeid med ett av Norges beste designbyråer.

Det er for øvrig søkt om, og allerede innvilget, patent-beskyttelse av teknologien i mange av de store mjølke-produserende landene i verden.

Ansatte ved et fiskeklekkeri i Rocky Mountains, Canada blander egg og melke ved bruk av ørnefjær. Støren i dette området er utrydningstruet og Cryogenetics bistår myndighetene med å bevare fisken.

Cryogenetics as

BioKapital har i beretningsåret solgt seg ned til 50 prosent eierskap i Cryogenetics. Med større kapitalbase, solide eiere, større organisasjon, bredere produktspekter og fornøyde kunder planlegges det en dobling av omsetningen i 2013 sammenliknet med 2012.

Cryogenetics opplever at det er gode utsikter for videre vekst i 2013. Selskapet er i ferd med å formes som en uavhengig enhet med både egne lokaler, produktutviklere og administrative ressurser. Dette har vært ønskelig og nødvendig for å få til en god lagånd. Samtidig har selskapet god støtte fra Geno på områder som logistikk, produksjon, regnskap, IT og kommunikasjon. Selskapet har ved inngangen til det nye året 11 ansatte.

Investorer satset 20 millioner
I september 2012 fikk Cryo-genetics as tre nye eiere. Etter en prosess der Geno signaliserte at de ønsket å gå inn i en høstefase som eier, samtidig som selskapet klart hadde behov for mer risikokapi-tal, ble det utarbeidet en løsning der tre nye aksjonærer kjøpte 50 prosent av aksjene i Cryogenetics for en samlet sum på 20 millioner kroner. Investinor as, som er eid av Næringsdepartementet, og to selskaper i Utstillingsplassen

Eiendom as utgjør nå, sammen med BioKapital, det nye eierskapet i Cryogenetics.

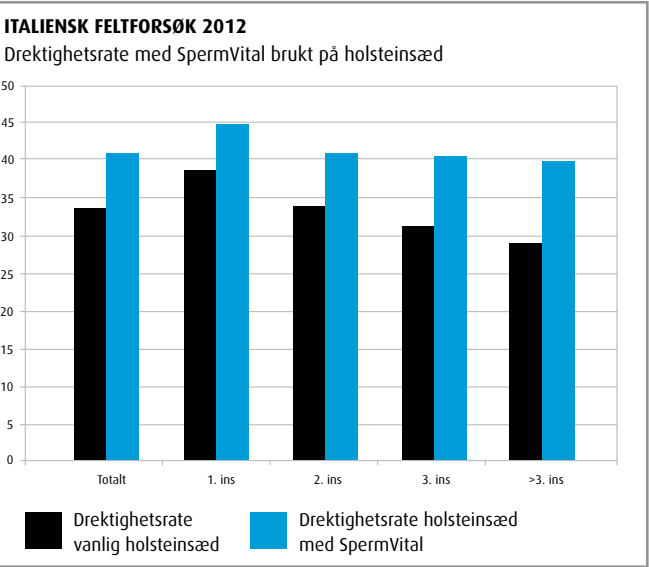
Bredt produktspekter
Et kjennetegn ved Cryogenetics har vært evnen til å utvikle og implementere nye produkter. Aktiviteter i 2012 har i høyeste grad fulgt opp dette mønsteret. Opp mot dobbel effektivitet ved bruk av frossen melke fra laks, nye fortynningsvæsker som gir holdbarhet for fersk laksemelke på opp til 16 dager, fotometer som gir fiskeklekkeriene muligheter til å måle tetthet på spermie fra fisk og nye fryseprotokoller for melke fra stør, røye og kveite viser de viktigste nyvinningene som selskapet har introdusert dette året. Svært god erfaring med eksisterende produkter, og innføringen av nye, gir dermed selskapet mulighet til å markedsføre et bredere produkt-spekter enn tidligere. Cryogenetics har blitt en ledende leverandør av reproduksjons-baserte produkter og tjenester på laksefisk til oppdrettsnæringen og forvaltningen av villfisk. 2/3 av alle lakserognprodusentene i verden benytter seg av nå av Cryogenetics sine produkter. Disse er lokalisert i Norge, Skottland,

Færøyene, Canada, Chile og Australia. Det forventes en videre vekst på dette området, blant annet på forvaltningen av norske lakseelver der aktører som Direktoratet for Naturforvaltning og Statkraft ASA legger om sin forvaltningsmodell til produksjon basert på bruk av frossen melke i sine klekkerier. I 2012 har det også i større grad enn tidligere blitt opprettet kontakt og gjennomført tester hos produsenter av rogn fra artene ørret, røye, torsk og stør. Dette danner basis for videre vekst i 2013.

Utviklingsprosjekter
Cryogenetics gjennomfører også en serie med utviklingsprosjekter som skal danne grunnlag for nye produkter, og dermed ytterligere verdistigning av selskapet. Ved inngangen til 2013 utgjør disse prosjektene 20 millioner kroner, der selskapets andel er på 13 millioner. Innvasjon Norge har vært svært sentrale i delfinansi-eringen av om lag 50 prosent av disse kostnadene. Kryokonser-vering av embryo fra fisk, kjønns-selektering av fiskemelke og fryseprotokoller for melke fra nye fiskearter er fokusområder i disse prosjektene.

Ragnhild Bleken Rud og Harald Kleiva i Cryogenetics sammen med Joaquin Garcia i AquaGen Chile står klare til å sende lakserogn med småfly i Patagonia-området i Chile.

Økonomi, semin, personal

For første gang på mange år har det vært en økning i antall insemineringer. Dette er særlig positivt for økonomien da Geno har en stor andel faste kostnader. Resultatet preges betydelig av salg av aksjer og emisjon i Cryogenetics as.

Personal

Per 31.12.12 var det 221 medarbeidere i Geno konsern, tilsvarende 156,3 årsverk. Sjukefraværet i Geno SA siste år var 3,08 prosent for hele arbeidsstokken. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,67 prosent.

I Geno ligger personalansvaret i linja. Medarbeidersamtaler gjennomføres etter avtalt system og danner grunnlaget for forbedringer og oppfølging av den enkelte medarbeider.

I 2012 er det arbeidet med å utvikle en lederfilosofi i Geno gjennom et utviklingskurs for alle med lederansvar. En leder i Geno skal oppnå resultater på kort og lang sikt ved å stimulere til at Geno styrker organisasjonen innen innovasjon, salg/ marked og kompetansebygging. Dette oppnås gjennom å stimulere til effektivitet, troverdighet, engasjement og nyskaping. For å lykkes med dette må lederen være relasjonsorientert, oppgaveorientert og endringsorientert.

Bedriftsdemokrati

Ledelse og ansatte møtes i konsern-utvalg og arbeidsmiljøutvalg. Begge utvalgene har hatt to møter i beretningsåret der aktuelle saker er gjennomgått. I tillegg er de ansatte representert i styret og årsmøtet. HMS-arbeidet er en kontinuerlig del av virksomheten.

Likestilling

Geno har god fordeling mellom kvinner og menn i lokal medlemsorganisasjon. Blant de medlemsvalgte årsmøteutsendingene til Geno er det 13 kvinner og 16 menn, mens de ansatte har to kvinner og tre menn. I årsmøtet er det dermed 44 prosent kvinner. I styret er det tre kvinner av seks medlemsvalgte og en kvinne av tre ansattvalgte, totalt 44 prosent kvinner.

Geno sin ledergruppe besto i 2012 av en kvinne og fem menn. Av alle ansatte i Geno er det 26,5 prosent kvinner og 73,5 prosent menn. Det er særlig i seminteknikergruppa vi finner prosentvis flere menn enn kvinner.

Skader og ulykker

Det har i løpet av året forekommet to arbeidsulykker. Den ene er relatert til inseminering, den andre til arbeid i ett av Geno sine fjøs, begge skadene gjelder spark fra storfe. De som var utsatt for arbeidsulykker ble fulgt opp av nærmeste leder og var i arbeid igjen ved årets utgang.

Diskriminering

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Konsernet arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Konsernet har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Konsernet arbeider aktivt og målrettet for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at virksomhetens ulike funksjoner kan benyttes av flest mulig.

Etiske retningslinjer

Konsernet har etiske retningslinjer som skal sikre at Geno sin aktivitet gjennomføres innenfor rammen av offentlig lovverk og etiske regler i næringslivet. Med etikk forstår vi de normer og regler som må etterleves for at fellesskapsverdier skal kunne realiseres. Samvirkeprinsippene legger til grunn at i tillegg til å fokusere på medlemmenes behov, arbeider samvirkeforetakene for en bærekraftig utvikling av samfunnet.

Som en samvirkebedrift, som blant annet forvalter offentlige midler, er Geno-konsernets virksomhet spesielt avhengig av tillit fra ansatte, kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet for øvrig. Tillit er ikke noe en kan beslutte å ville ha eller kreve, men noe en gjør seg fortjent til – hele tiden. Derfor må vi i vår virksomhet opptre med aktsomhet og redelighet.

Følgende forhold er omtalt i Geno-konsernets etiske retningslinjer:

- Konkurransen og korrupsjon
- Gaver, lån og representasjon
- Bestikkelser og påvirkningshandel
- Habilitet – diskriminering, dyrevelferd og eiendommer/ driftsmidler

Miljørapportering

Utslipp fra produksjonsanleggene, inkludert stoffer som kan innebære miljøskader, er innenfor de kravene myndighetene stiller. Konsernets virksomhet er ikke regulert av konsesjoner eller pålegg.

Kvalitetssikring

Geno benytter et kvalitetssikrings-system for å sikre sine prosesser. Vi er sertifisert etter NS-EN ISO 9001:2008 og gjennomfører jevnlig oppfølgingsrevisjoner med ekstern kvalitetsrevisor.

Lean – kontinuerlig forbedringsarbeid i Geno

Et prosjekt for innføring av Lean og kontinuerlig forbedringsarbeid ble innført i 2011 og arbeidet er videreført i 2012. Hensikten er å bygge kultur og kompetanse for kontinuerlig forbedring i organisasjonen. Dette gjør oss bedre rustet til å møte økte priser på innsatsfaktorer og stadig økende konkurranse.

Det er gjennomført en rekke aktiviteter som kursing og innføring av tavlemøter i avdelingene. Flere deler av verdistrømmen i Geno er gjennomgått og svin på sæddoser er kartlagt. Til sammen er det iverksatt tiltak som bidrar med en innsparing på om lag tre millioner kroner årlig.

Inseminering

Leder- og fagansvaret for semin-teknikere og relasjonsansvaret overfor inseminerende veterinærer utføres av tre personer. Disse har hatt fokus på medarbeidersamtaler, møter mellom inseminører, rådgiver og arbeidsutvalget i produsentlaget og møter med inseminerende veterinærer. I tillegg gjennomføres det en faglig oppfølging av inseminører som har behov for dette på basis av blant annet ikke-omløpsstatistikk. Oppfølgingen foregår per telefon,

ute i felt sammen med inseminøren eller på slakteri.

Dyktige inseminører er svært viktig for å styrke seminandel og tilslutning til avlsarbeidet i Geno, og god organisering av inseminørene er viktig for at kunden skal være fornøyd med inseminasjonstjenesten. I 2012 har det vært spesielt fokus på organiseringen på Jæren. Dette fokuset skyldes blant annet at flere områder bør øke seminandelen. I tillegg er det en del naturlig avgang av personell som blir pensjonister.

Mange av våre kunder mener at følgende momenter er viktige for en god inseminasjonstjeneste: Inseminør må ved behov varsle bonden om ca tidspunkt for ankomst, være servicevennlig, vite hva som er i sæddunken og kjenne produktenes egenskaper, være forutsigbar for kunde og fokusert på inseminasjonsjobben.

For å styrke inseminasjonstjenesten benyttes tekstmelding (sms) som verktøy for å gi tilbakemelding fra bonde til Geno om utført inseminering og servicegrad hos den enkelte inseminør.

Sædpris

Gjennomsnittlig sædpris i 2012 er kr 169,48,- per dose. Nytt i år er at gjennomsnittsprisen også inkluderer SpermVital. Gjennomsnittlig sædpris for 2011 var kr 142,00 per dose.

Antall solgte sæddoser

Antall solgte sæddoser i Norge i 2012 var 469 828 mot 462 000 i 2011.

Omsetningsrådsmidler til avlsarbeidet på NRF

I 2012 fikk Geno kr 9,4 millioner i støtte til faglige tiltak gjennom midler fra Omsetningsrådet. Av dette er 30 prosent trukket inn per kg kjøtt og 70 prosent per liter melk. Disse midlene benyttes målrettet for å styrke avlsarbeidet.

Tilskudd over jordbruksavtalen

Over jordbruksavtalen bevilges det årlig kr 24,2 millioner til utjevning av kostnadene med inseminering. Gjennomsnittlig kostnad i det

enkelte fylket varierer mellom kr 221,00,- og kr 490,00,- per inseminering. Størst er kostnaden i fylker med lang reiseavstand mellom inseminasjonsbesøkene (for eksempel Finnmark og Telemark). Lavest er kostnaden i fylker og områder med kort reiseavstand (for eksempel Rogaland, Akershus og Nord-Trøndelag).

Datterselskaper og investeringer

Geno Global-gruppen har solgt færre doser enn i fjor. Resultatet for selskapet er et underskudd på kr 2,5 millioner. I 2012 er det etablert et eget datterselskap i Tyskland.

Resultatet, kr 4,1 millioner for BioKapital AS, er preget av salg av aksjer og emisjon i Cryogenetics AS. Dette utgjør 9,1 millioner i konsernregnskapet, som er fordelt på 4,7 millioner på gevinst ved salg av aksjer og på 4,4 millioner som følge av overgang fra full konsolidering av datterselskapet til bruk av egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Per 31.12.12 eier BioKapital 50 prosent av Cryogenetics mot tidligere 100 prosent.

Regnskapet

Konsernresultatet er kr 9,6 millioner etter skatt. Resultatet for Geno mor er kr 8,6 millioner. Regnskapet er gjort opp under forutsetning av fortsatt drift. Årets overskudd foreslås tillagt egenkapitalen.

Framtidig utvikling

Markedsutviklingen i 2013 er usikker. Økning i antall inseminasjoner nasjonalt i 2012 var mest sannsynlig et unntak som i hovedsak skyldes

Fra samling for lederutvikling i Geno. F.v. Bjørn Gulbrandsen, Linn Veronica Brattås, Tor-Arne Sletmoen, Harald T. Jensen og Hans Willy Tuft. Foto: Mari Bjørke

seks prosent økning i mjølkekvote. Det er imidlertid mulig at reduksjonen i antall inseminasjoner har et lavere tempo enn tidligere år, da det er et økende fokus på å redusere andelen gardsokse og at antall kyr ikke vil reduseres i samme fart som tidligere. SpermVital-teknologien forventes å gi økte inntekter i flere markeder framover. I tillegg er det egne datterselskaper av Geno Global AS i Italia, Storbritannia og Tyskland som muliggjør en sterkere satsing mot disse markedene.

Finansiell risiko

Overordnet om målsetting og

strategi

Geno SA er eksponert for finansiell risiko i mindre grad, men Geno Global og Cryogenetics er utsatt for valutarisiko. Målsettingen er å avdempe den finansielle risikoen i størst mulig grad. Selskapets nåværende strategi innbefatter ikke bruk av finansielle instrumenter.

Markedsrisiko

Geno SA er eksponert for endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Videre kan endringer i rentenivået påvirke investeringsmulighetene i fremtidige perioder.

Kredittrisiko

Risikoen for tap på fordringer er vurdert som lav for det nasjonale markedet, men er større for internasjonale markeder. Konsernets tap på fordringer utgjør 0,11 prosent av omsetning.

Det er ikke inngått avtaler om motregning eller andre finansielle instrumenter som reduserer kreditt-risikoen for Geno.

Likviditetsrisiko

Geno SA vurderer likviditeten i selskapet som god. Det er en kassekreditt i Sparebanken Hedmark med ramme 50 millioner kroner.

Hamar, 18. februar 2013

Jan Ole Mellby
Jan Ole Mellby
Styreleder

Torill Nina Midtkandal
Torill Nina Midtkandal
Nestleder

Mari Trosten
Mari Trosten
Styremedlem

Inger Lise Ingdal
Inger Lise Ingdal
Styremedlem

Kjetil Larsgard
Kjetil Larsgard
Styremedlem

Jonas Hadland
Jonas Hadland
Styremedlem

Morten Fiskum
Morten Fiskum
Styremedlem

Jon Helge Sandal
Jon Helge Sandal
Styremedlem

Marie Stensli Skaare
Marie Stensli Skaare
Styremedlem

Sverre Bjørnstad
Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

RESULTATREGNSKAP 2012 (alle tall i tusen kroner)

Geno SA			Geno SA	
Morselskapet			Konsernet	
2011	2012		2012	2011
		Driftsinntekter	Noter	
78 972	85 631	Salgsinntekter	2	116 439
6 213	7 317	Salg til datterselskap	2	
38 612	34 407	Annen driftsinntekt	12	32 720
146 592	149 542	Semintjenesten	3	149 542
270 389	276 897	Driftsinntekter		298 701
		Driftskostnader		
-	-	Egentilvirkede anleggsmidler	6	-
27 414	24 132	Vareforbruk	8	27 303
42 580	42 084	Lønnskostnader	4	55 357
6 451	6 556	Av- og nedskrivning på driftsmidler	6	10 158
47 068	48 152	Annen driftskostnad		60 943
142 752	149 512	Semintjenesten	7	149 512
266 265	270 436	Sum driftskostnader		303 273
4 124	6 461	Driftsresultat		-4 572
		Finansinntekter og -kostnader		
-	-	Inntekt på investering i datterselskap	13	9 120
220	264	Renteinntekt fra foretak i samme konsern		-
229	355	Renteinntekt		624
2 535	2 562	Annen finansinntekt		2 814
		Resultatandel tilknyttet selskap	13	235
975	841	Rentekostnad		910
206	198	Annen rentekostnad		198
-	-	Annen finanskostnad		636
1 803	2 142	Netto finansposter		11 049
5 927	8 603	Resultat før skattekostnad		6 477
-	-	Skattekostnad	14	3 052
5 927	8 603	Årsoverskudd/Årsunderskudd		9 529
		Minoritetens andel av resultat	16	-45
		Majoritetens andel av resultat		9 574
		Overføringer		
5 927	8 603	Avsatt til annen egenkapital		
5 927	8 603	Sum overføringer		

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (alle tall i tusen kroner)

Geno SA		Geno SA		
Morselskapet		Konsernet		
2011	2012		2012	2011
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
5 927	8 603	Resultat før skattekostnad	6 477	-2 775
6 451	6 556	Ordinære avskrivninger	10 158	9 092
-	-	Periodens betalte skatt	-168	-
-3	-8	Gevinst/tap ved salg av driftsmidler	-8	-11
-843	-569	Endring varelager	-56	-2 568
-3 821	529	Endring kundefordringer	-126	890
-825	-560	Endring leverandørgjeld	-2 181	-1 370
5 339	-429	Forskjell i kostnadsført inn/utbetalt pensjonsordning	-469	5 459
-	-	Poster klassifisert som inv./fin. Aktiviteter	-9 355	-
-2 239	-738	Endring i andre tidsavgrensningsposter	-2 013	-4 435
9 986	13 384	Netto kontantstrøm fra operasjonell drift	2 259	4 282
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
50	242	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	242	305
-4 202	-1 815	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-1 860	-13 149
-10 970	-5 020	Utbetaling ved kjøp av aksjer	-20	-
-	247	Innbetaling ved salg av aksjer	5 000	-
-15 122	-6 346	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	3 362	-12 844
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
-	-	Innbetaling ved opptak av ny gjeld	-	12 973
7 613	-7 026	Utbetaling ved nedbetaling av gjeld/kassekredit	-7 220	-
-	-	Innbetaling ny egenkapital	165	5 030
-	-	Innbetaling lån fra datter- og tilknyttede selskap	-	-
-2 500	-	Utbetaling lån til datter- og tilknyttede selskap	-400	-
5 113	-7 026	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-7 455	18 003
-23	12	Netto endring i kontanter	-1 834	9 441
44	21	Beholdning av kontanter pr. 1.1.	17 120	7 679
21	33	Beholdning av kontanter pr. 31.12.	15 286	17 120

Note 1 Regnskapsprinsipper

ÅRSREGNSKAPET ER SATT OPP I SAMSVAR MED REGNSKAPSLOVENS BESTEMMELSER OG GOD REGNSKAPSSKIKK.

1-1 KONSOLIDERING

Konsernregnskapet inkluderer Geno SA og selskaper som Geno SA har bestemmende innflytelse over. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Transaksjoner og mellomværende og interne gevinster som er i behold pr 31.12. mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. Utenlandske datterselskapers eiendeler/gjeld innarbeides til balansedagens kurs, mens resultattallene baserer seg på en gjennomsnittskurs for året.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhets-sammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører. I 2012 er resultatene i det tidligere datterkonsernet Cryogenetics AS konsolidert inn i resultatregnskapet frem til 30.09.2012, mens fra 01.10.2012 er andel av resultat innarbeidet etter egenkapitalmetoden. Konsernets balanse pr 31.12.2012 viser andel av egenkapitalen til Cryogenetics AS konsern.

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse, over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Der investeringen er vesentlige for konsernet innarbeides konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. For regnskapsåret 2012 er det kun Cryogenetics AS konsern av de tilknyttede selskaper som er ansett som vesentlig. De øvrige investeringene er derfor vurdert etter kostmetoden i konsernregnskapet.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet. Selskap som inngår i konsernregnskapet foruten morselskapet Geno er:

Geno Global AS, 100% eid av Geno SA
Geno Genetics UK, 90% eid av Geno Global AS

Geno Italy Srl, 95% eid av Geno Global AS

BioKapital AS, 100% eid av Geno SA
SpermVital AS, 87,85% eid av BioKapital AS

SpermVital Invest AS, 68,56% eid av Geno SA. SpermVital Invest AS eier 12,15% i SpermVital AS.

1-2 BRUK AV ESTIMATER

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

1-3 VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balanse-tidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

1-4 SALGSINNTEKTER

Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Inntekter fra salg av tjenester og langsiktige tilvirkingsprosjekter resultatføres i takt med prosjektets fullføringsgrad, når utfallet av transaksjonen kan estimeres på en pålitelig måte. Fremdriften måles som påløpte timer i forhold til totalt estimerte timer. Når transaksjonens utfall ikke kan estimeres pålitelig, vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader inntektsføres. I den perioden det blir identifisert at et prosjekt vil gi et negativt resultat, vil det estimerte tapet på kontrakten bli resultatført i sin helhet.

1-5 SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 20-28% (avhengig av land) på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig under-skudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjort.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg

til egenkapitaltransaksjoner.

1-6 KLASIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrasket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

1-7 FORSKNING OG UTVIKLING

Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid. Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

1-8 VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

1-9 DATTERSELSKAP/TILKNYTTET SELSKAP

Datterselskapet og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den over-

skytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrasket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

1-10 VAREBEHOLDNINGER

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift fratrasket estimerte utgifter til ferdigstillelse, markedsføring og distribusjon. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

1-11 FORDRINGER

Kundeordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundeordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1-12 KORTSIKTIGE Plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

1-13 PENSJONER

Ytellesbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Endring i ytellesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personal-kostnader.

1-14 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE 2 SPESIFIKASJON AV SALGSINNTEKTER

	Mor	Konsern	Mor	Konsern
	2012	2012	2011	2011
Salg av sæd, embryo og salg til Geno Global as	88 702	102 616	81 681	77 579
Eksport av sæd, dyr og utstyr		9 576		8 844
Salg av dyr til slakt	4 247	4 247	3 504	3 504
Sum	92 949	116 439	85 185	90 041

NOTE 3 SEMINOMRÅDENE INNTEKT (morselskap og konsern)

	2012	2011
Produsentenes egenandel	120 621	117 619
Norsvin	4 031	4 773
Jordbruksavtalemidler avregnet	24 890	24 200
Sum	149 542	146 592

NOTE 4 LØNN OG FOLKETRYGD

Morselskap	2012	2012	2012	2011
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	31 797	28 051	59 848	59 299
Folketrygdavgift	5 096	4 524	9 620	9 223
Pensjonskostnader	2 899	2 133	5 032	6 101
Andre ytelser	2 292	2 486	4 778	4 234
Sum personalkostnader	42 084	37 194	79 278	78 857

Konsern	2012	2012	2012	2011
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	42 820	28 051	70 871	60 890
Folketrygdavgift	6 365	4 524	10 889	10 128
Pensjonskostnader	3 423	2 133	5 556	6 101
Andre ytelser	2 749	2 486	5 235	11 266
Sum personalkostnader	55 357	37 194	92 551	88 385

Antall årsverk morselskap i 2012 er 137,3 personer

Antall årsverk konsern i 2012 er 156,3 personer

Morselskapet	2012	2012	2011	2011
	Daglig leder	Styret	Daglig leder	Styret
Godtgjørelser i kroner				
Lønn	1 160	1 137	1 140	988
Ytelse til pensjonsforpliktelser	461		435	
Annen godtgjørelse	157	279	124	266

* Godtgjørelse er inkludert arb.g.avg. men eksklusivt feriepenger
Dersom styret krever administrerende direktørs avgang har han rett til 1 års lønn.
Administrerende direktørs pensjonsalder er 62 år. Pensjonsavtalen gir rett til 65% av lønn i pensjon fram til 67 år.

Det er i morselskapet i 2012 kostnadsført kr 108.400 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer bistand kr 41.300 og øvrig bistand med kr 20.724. Det er i konsernet i 2012 kostnadsført kr. 161.850 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer bistand med kr 118.020 og attestasjoner med kr. 31.924. Beløpene er eksklusiv merverdiavgift

NOTE 5 PENSJONSNOTE 2011

Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til NRS for pensjonskostnader. I henhold til denne regnskapsstandarden skal selskapets pensjonsordninger behandles som en ytelsesplan. Morselskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 163 personer, konsernet 180 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelsene fra folketrygdene. Forpliktelsene er i hovedsak dekket gjennom KLP forsikring, mens pensjoner i forbindelse med AFP-ordningen er udekket. Geno sin pensjonsordning tilfredstiller kravene i OTP (Obligatorisk Tjeneste Pensjonsordning).

	Mor		Konsern	
Periodens pensjonkostnad	2012	2011	2012	2011
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	3 126	3 954	4 276	4 136
Rentekostnad av pensjonsforpliktelser	4 110	4 133	4 198	4 166
Avkastning av pensjonsmidler	-4 545	-5 258	-5 324	-5 294
Amortisering av planendring og estimatavvik	1 115	1 072	1 075	1 075
Periodisert arbeidsgiveravgift	477	399	421	399
Arbeidsgiveravgift av årets innbetalinger		76	65	65
Netto pensjonskostnad før ansattes egenandel	4 283	4 376	4 711	4 547
Ansattes egenandel	-971	-963	-1 010	-986
Netto pensjonskostnad	3 312	3 413	3 701	3 561
Tilskudd til AFPordningen	56	1 186	1 186	1 186
Innbetalte omkostninger til pensjonordningene	694	539	568	553
Totale pensjonskostnader	4 062	5 138	5 455	5 300
Avstemming av pensjonsordningens finansierte status mot beløp i balansen				
Beregnete pensjonsforpliktelser	-104 954	-111 241	-113 140	-112 100
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	114 015	110 597	112 129	111 310
Ikke resultatført virkning av planendring estimatavvik	13 944	23 613	23 712	23 639
Netto midler pensjonordninger	23 005	22 969	22 701	22 849
Fordelt på				
Netto midler i forsikrede ordninger	24036	23738	24 036	23 738
Udekket forpliktelse	-1716	-1147	-1 796	-1 966
Økonomiske forutsetninger:	%	%	%	%
Diskonteringsrente	3,80	4,60	3,80	4,60
Forventet lønnsregulering	3,25	3,75	3,25	3,75
Forventet pensjonsøkning	0,10	0,50	0,10	0,50
Forventet G-regulering	3,25	3,75	3,25	3,75
Foreventet avkastning på pensjonsmidler	4,60	4,60	4,60	4,60
Uttakstilbøyelighet AFP	25 %	25 %	25 %	25 %

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avganger er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring.

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER MOR

	Tomter	Bygninger	Transport- midler og maskiner	Driftsløsøre og inventar	Eliteokser	Sum
Anskaffelseskost 01.01.12	5 981	113 167	34 090	23 833	1 960	179 031
Tilgang driftsmidler 2012		277	205	1 248	316	2 046
Solgte driftsmidler 2012 anskaffelseskost			-542	-23		-565
Anskaffelseskost 31.12.12	5 981	113 444	33 753	25 058	2 276	180 512
Akkumulerte avskrivninger 31.12.12	244	41 483	30 168	16 771	0	88 666
Bokført verdi per 31.12.12	5 737	71 961	3 585	8 287	2 276	91 846
Årets avskrivninger	53	3 605	836	2 062		6 556
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER KONSERN

	Tomter	Bygninger	Transportmidler og maskiner	Driftsløsøre og inventar	Eliteokser	Patenter og rettigheter	Forskning og utvikling	Sum
Anskaffelseskost 01.01.12	5 981	113 167	34 090	26 010	1 960	4 089	12 880	198 177
Tilgang driftsmidler 2012		277	205	1 433	316			2 231
Solgte driftsmidler 2012 anskaffelseskost			-542	-657		-1 229	-4 195	-6 623
Anskaffelseskost 31.12.12	5 981	113 444	33 753	26 786	2 276	2 860	8 685	193 785
Akkumulerte avskrivninger 31.12.12	244	41 483	30 300	17 708		1 129	837	91 701
Bokført verdi per 31.12.12	5 737	71 961	3 585	9 078	2 276	1 731	7 848	102 216
Årets avskrivninger	53	3 605	836	2 313		127	3 224	10 158
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		Inntil 5 år		
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		Lineær		

Sum avskrivninger i 2012 innholder også avskrivninger i Cryogenetics AS konsern frem til 30.09.2012 med kr 1.397.000

NOTE 7 SEMINOMRÅDENE KOSTNADER

	2012	2011
Lønn	28 051	27 979
Sosiale kostnader	9 143	9 026
Sum lønnskostnader	37 194	39 016
Honorar veterinærer	96 352	90 961
Bilhold og reisekostnader	9 661	9 043
Diverse	6 305	3 732
Sum	149 512	142 752

NOTE 8 VARER GENO MOR

	31.12.12	31.12.11	Endring
Avling på lager	1 256	1 056	200
Inseminasjonsutstyr	100	100	0
Beholdning av innkjøpte varer for videresalg	923	595	328
*) Beholdning av dyr inkl. framtidige eliteokser	13 633	13 592	41
Sædlager			0
Sum varer	15 912	15 343	569
*) Herav vurdert til anskaffelseskost	8 387	8 170	217
*) Herav vurdert til virkelig verdi (slakteverdi)	5 246	5 423	-177

NOTE 9 EGENKAPITAL

Morselskap	
Egenkapital 31.12.2011	144 118
Egenkapiitaljustering 2012	30
Ordinært overskudd morselskap 2012	8 603
Egenkapital 31.12.2012	152 751

Konsern	
Egenkapital 31.12.2011	129 822
Ordinært overskudd i 2012	9 529
Kapitalinnskudd i 2012 i et datterselskap	183
Resultat tidligere datterselskap frem til 30.09.	3 522
Omregningsdifferanser utenlandske datterselskaper	677
Egenkapital 31.12.2012	143 733

NOTE 10 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

	Konsern		Mor	
	Per 31/12-12	Per 31/12-11	Per 31/12-12	Per 31/12-11
Bokført verdi pantsatte eiendommer	77 697	81 078	77 697	81 078
Aktuell gjeld pr. 31.12	19 045	26 071	19 045	26 071
Pantsatt gjeld	5 000	1 500		
Eiendeler stilt til sikkerhet	5 727	3 024		
Garantiansvar for lån til ansatte				

NOTE 11 LIKVIDER

Ubenyttet andel av kassakreditt er kr 31 mill
For skattetrekk er det stillet bankgaranti på kr 5 millioner

NOTE 12 OFFENTLIGE TILSKUDD GENO KONSERN

	2012	2011
Midler fra Jordbruksavtalen til seminvirksomheten	24 890	24 200
Andre off. tilskudd	4 153	5 396
Tilskudd fra omsetningsrådet	9 440	9 440
Sum	38 483	39 481

NOTE 13 TILKNYTTETE SELSKAPER/DATTERSELSKAPER

Morselskap		Eierandel:	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Datterselskaper	Geno Global AS	100 %	18 013	18 013	-1 679	7 797
	BioKapital AS	100 %	17 000	17 000	4 089	18 322
	SpermVital Invest AS	69 %	10 970	10 970	-19	15 507
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Øvrige investeringer		60	60		

Konsern		Eierandel:	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Datterselskap	SpermVital AS (via Biokapital og SpermVital Invest)	96 %	16 183	16 183	-1 174	16 770
Tilknyttet selskap	BoviBank AS	50 %	1 000	1 000	-493	619
	BioBank AS	33 %	1 100	1 100	-84	-147
	GenderGuide AS	31 %	1 734	235	-1 881	-232
	Cryogenetics AS - se under	50 %	6 428	6 663	-2 979	13 326
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Øvrige investeringer		40	40		

Det er brukt tall for 2011 på investeringene i BoviBank AS og BioBank AS.

Cryogenetics AS var pr 31.12.2011 et heleieid datterselskap. Gjennom salg av aksjer og emisjon, med gevinst kr 9.120.000 i 2012, har konsernet ikke lenger kontrollerende eierandel i Cryogenetics AS, men betydelig innflytelse. Gevinsten fordeler seg med salg av aksjer kr 7.470.000 og gevinst emisjon kr 4.380.000. Konsernet regnskapsfører derfor investeringen etter egenkapitalmetoden fra og med 1. oktober 2012. Ny kostpris i konsernregnskapet pr 01.10.2012 var kr 6.428.000 og andel av overskudd fra 01.10.12 til 31.12.12 var kr 235.000 slik at bokført verdi 31.12.2012 er kr 6.663.000, som er 50% av bokført egenkapital i Cryogenetics AS konsern pr 31.12.2012.

NOTE 14 SKATT (KONSERN)

	2012	2011
Avstemming av finansregnskap og skatteregnskap		
Ordinært resultat før skattekostnad	6 477	-2 775
Morselskapets resultat, ikke skattepliktig	-8 603	-5 927
Permanente forskjeller	-4 989	-228
Endring midlertidige forskjeller	-114	-10
Årets skattemessige resultat	-7 229	-8 940
Anvendelse av fremførbart underskudd	0	0
Årets skattegrunnlag	-7 229	-8 940
Skattekostnad	-3 052	-2 033
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Feil tidligere år		
Brutto endring utsatt skatt	3 052	-2 166
Årets totale skattekostnad	3 052	-2 033
	31.12.12	31.12.11
Forskjeller som utlignes:		
Fordringer	-103	-103
Anleggsmidler	203	168
Pensjonsforpliktelser	-80	-120
Underskudd til fremføring	-21 333	-25 685
Sum forskjeller som ikke utlignes	-21 313	-25 740
Utsatt skatt/utsatt skattefordel (-)	-5 986	-6 435

28% av grunnlag utsatt skatt gir ikke 28% utskatt skattefordel fordi det er ulike skattesatser i forhold til Norge i fire utenlandske datterselskaper

NOTE 15 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

Kundefordring i Geno til Geno Global AS	1 748	Kundefordring i Geno Global as til Geno UK	590
Kundefordring i Geno til Cryogenetics AS	426	Kundefordring i Geno Global as til Geno	567
Kundefordring i Geno til BioKapital AS	35	Kundefordring i SpermVital as til Geno	589
Kundefordring i Geno til SpermVital AS	74	Kundefordring i SpermVital as til BioKapital	0
Kundefordring i BioKapital as til Cryogenetics as	175	Langsiktig fordring i Geno til Geno Global AS	5 000
Kundefordring i BioKapital as til SpermVital as	0	Langsiktig fordring i BioKapital til Cryogenetics AS	5 000
Kundefordring i BioKapital as til Geno	291	Langsiktig fordring i Geno Global as Geno UK	2 378
Kundefordring i Cryogenetics as til Cryogenetics Chile	1 297	Langsiktig fordring i Geno Global as Geno italy	2 076
Kundefordring i Cryogenetics as til Cryogenetics Canada	755	Langsiktig fordring i Cryogenetics AS til Cryogenetics Chile	780
Kundefordring i Cryogenetics Chile til Cryogenetics AS	31	Langsiktig fordring i Cryogenetics AS til Cryogenetics Canada	2 910
Kundefordring i Geno Global as til Geno italia	1 352	Langsiktig fordring i Geno til BioKapital AS	6 000

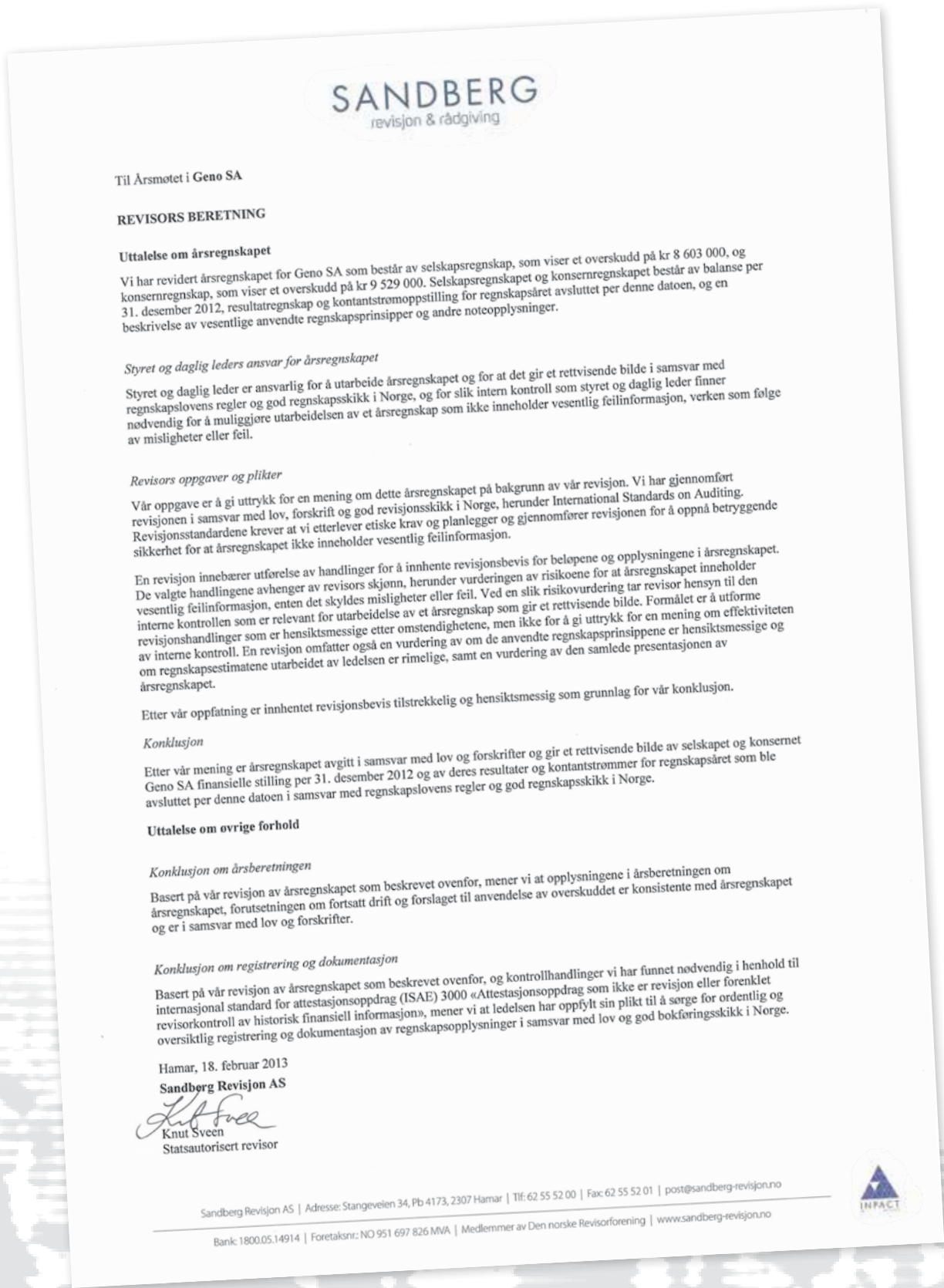
NOTE 16 MINORITETSINTERESSER - KONSERN

Minoritetens andel av egenkapitalen i datterselskaper er kr 739.000 og kr 45.000 av underskudd i 2012.

Nøkkeltall konsern

		2012	2011	2010	2009	2008
Soliditet:	Egenkapital x 100	68,9 %	62,8 %	65,8 %	64,6 %	64,8 %
	Totalkapital					
Omløpshastighet	Driftsinntekter	1,4	1,4	1,5	1,5	1,52
	totalkapital:	Gjennomsnittlig totalkapital				
Resultatgrad	Driftsresultat x 100	-1,5 %	-1,5 %	1,3 %	0,7 %	0,3 %
	driftsmargin	Driftsinntekter				
Rentabilitet	(Driftsresultat + finansinntekter) x 100	4,0 %	-0,5 %	5,1 %	2,5 %	1,0 %
	totalkapital	Gjennomsnittlig totalkapital				
Tall i millioner kroner						
Omsetning		299	282	280	268	254
Resultat		9,5	-0,75	7,5	4,7	1,2
Totalkapital		209	207	190	183	175
Lånegjeld		19	26	18	23	23
Kontanter/bank		15	17	26	17	10
Priser						
Gjennomsnittlig sædpris		169,48*	142	138	138	136
Inseminering tekniker		245	245	235	235	208
Inseminering veterinær		265	265	255	255	228

* Gjennomsnittlig sædpris er inklusiv SpermVital.
Det er stillet bankgaranti for skattetrekk på kr 5 mill.

Kriterier for tildeling av Geno-priser

- AVLSPRISER**
- **Genos avlsstatuett og 50 000 kroner:** Avlsstatuetten tildeles oppdretter av beste NRF-eliteokse i årgangen. En årgang av okser er født i samme kalenderår. Rangeringen blir gjort etter samla avlsverdi, og det er et tilleggskrav at oxen er brukt som eliteokse i Norge. Vedtak om tildeling av avlsstatuett blir gjort når alle okser i årgangen har vært med i indeksutregningene og fått godkjent indekser for alle egenskaper to ganger. Dersom to eller flere okser har lik samla avlsverdi, uttrykt i hele tall, skal alle tildeles avlsstatuett. Avlsstatuetten kan tildeles en gang per okse, og overrekkes under Genos årsmøte.
 - **Avlsdiplom og 5 000 kroner:** Går til oppdrettere av alle benyttede NRF-eliteokser per årgang. Kan mottas kun en gang for hver okse. Overrekkelse skjer i forbindelse med Tines regionmøter om våren.

- ENTUSIASTRIS**
- **10 000 kroner.** Tildes produsentlag eller enkeltpersoner etter nominasjon regionalt eller ved enkeltpersoner. Endelig utvelgelse foretas av styret i Geno. Overrekkes på høstmøtet i den regionen vinneren kommer fra.

Geno-priser

AVLSSTATUETT OG 50 000 KRONER
Overrekkes på Genos årsmøte 14. mars 2013:

- Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn, 8534 Liland, for oxen 10739 Ravn
- **AVLSDIPLOM OG 5000 KRONER**
Overrekkes på regionale møter:
- **Region Nord**
• Solveig Hustad og Atle Viggo Ravn, for oxen 10739 Ravn

- **Region Midt**
• Lisbet Børset og Svein Magne Dahle, 6320 Isfjorden, for oxen 10801 Dahle
• Ragnhild Kulbrandstad Stene og Arild Stene, 7393 Rennebu, for oxen 10689 Reitan
• Anne Grete og Lars Høøen, 7142 Uthaug, for oxen 10795 Høøen
• Synnøve og Torbjørn Tranmæl, 7224 Melhus, for oxen 10704 Tranmæl (fikk diplom under regionmøtet i Tine Midt våren 2012)

- **Region Vest**
• Elin og Jørgen P. Lekve, 5730 Ulvik, for oxen 10714 Lekve
• Randi Underthun og Ove Asbjørn Holmås, 5955 Lindås, for oxen 10587 Holmås (fikk diplom under regionmøtet i Tine Vest våren 2012)

- **Region Sør**
• Eli Karin og Inge Refsnes, 4365 Nærbø, for oxen 10763 Refsnes
• Johan Ribe, 4878 Grimstad, for oxen 10632 Naxbie (fikk diplom under regionmøtet i Tine Sør våren 2012)

- **Region Øst**
• Marit og Per B. Vangen, 2500 Tynset, for oxen 10798 Vangen
• Else Marie og Otto Engebakken, 2540 Tolga, for oxen 10673 Engebakken

- **GENO-ENTUSIASTEN – 10 000 KRONER**
• Jo Helge Sunde, 6827 Breim. Prisoverrekkelsen fant sted under region vest sitt høstmøte i Loen i november.

TABELL 1. MEDLEMMER 2012

Fylke	Medlemstall	Endring i % 2011 - 2012
Østfold	175	-3,3
Akershus/Oslo	173	2,4
Hedmark	637	-4,4
Oppland	1311	-3,5
Buskerud	250	-5,3
Vestfold	92	0,0
Telemark	127	-2,3
Aust-Agder	105	0,0
Vest-Agder	292	-2,3
Rogaland	1442	-3,9
Hordaland	694	-3,6
Sogn og Fjordane	990	-4,3
Møre og Romsdal	991	-5,8
Sør-Trøndelag	946	-3,4
Nord-Trøndelag	1070	-3,9
Nordland	762	-6,2
Troms	255	-1,5
Finnmark	114	-1,7
Sum landet	10426	-3,9

TABELL 2. VEKTLEGGING FOR NRF I SAMLET AVLSVERDI

Egenskap	2011
Mjølke	28
Mastitt	21
Jur	15
Fruktbarhet	18
Kjøtt	6
Bein	6
Lynne	2
Andre sykdommer	2
Utmjølking	1
Dødfødsler	0,5
Kalvingsvansker	0,5

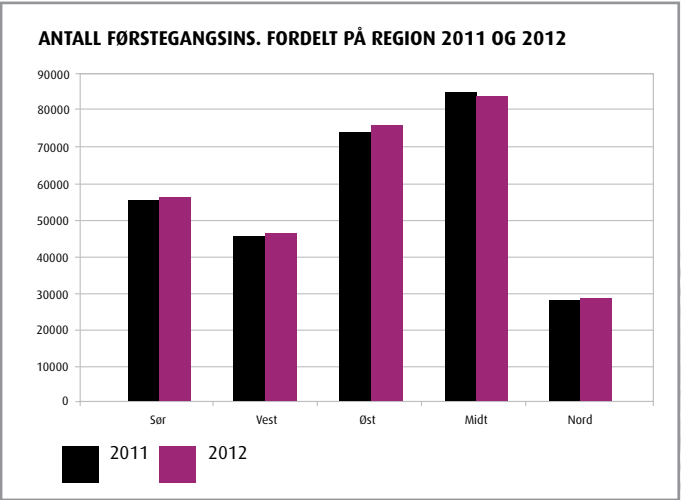
TABELL 3. OVERSIKT OVER INNKJØPTE KALVER FØDT I PERIODEN 01.10.11 - 30.09.12

Totalt ble 299 oksekalver godkjent for innkjøp i denne perioden. 12 kjøp ble kansellert.

Fedre	Antall kalver innkjøpt i perioden	Totalt antall kalver innkjøpt
10402 Bosnes	3	47
10432 Velsvik	4	60
10441 Elvestad	19	41
10462 Sørmarka	36	61
10468 Nord-Braut	5	9
10502 Harby	2	2
10540 Eik	34	46
10544 Tranmæl	32	44
10553 Nordbø	1	1
10556 Motrøen	11	43
10565 Garvik	9	9
10566 Høgløft	13	15
10579 Eggtrøen	23	25
10586 Skjulestad	1	2
10587 Holmås	2	2
10601 Hoston	6	7
10617 Skei	19	26
10624 Ruud	12	16
22015 S Signal	1	7
22017 V Föske	11	12
22016 A Linné	3	7
23007 Asmo Tokkiso	8	29
23008 Asmo Ullimulli	3	3
28006 R Faset	1	15
28007 R Fastrup	28	32
Sum	287	

Regioner	Antall kalver innkjøpt
TINE Øst	67
TINE Sør	51
TINE Vest	59
TINE Midt-Norge	91
TINE Nord	16
Gausdalsmeieriet	3
Jæren gårdsmeieri	0
Sum	287

Fylke	Antall innkjøpte kalver
Østfold	1
Akershus	4
Hedmark	18
Oppland	43
Buskerud	4
Vestfold	3
Telemark	0
Aust-Agder	0
Vest-Agder	4
Rogaland	44
Hordaland	19
Sogn og Fjordane	31
Møre og Romsdal	22
Sør-Trøndelag	30
Nord-Trøndelag	48
Nordland	7
Troms	6
Finnmark	3
Sum	287

TABELL 4. OMFANGET AV AVKOMSGRANSKINGENE

Gransking	År	Antall okser	Døtre med fruktbarhetsopplysninger
Februar	2005	53	271
Mai	2005	20	308
August	2005	26	258
November	2005	17	249
Februar	2006	30	267
Mai	2006	37	252
August	2006	22	228
November	2006	22	230
Februar	2007	20	236
Mai	2007	51	223
August	2007	25	209
November	2007	14	197
Mars	2008	59	210
Juni	2008	38	242
September	2008	19	228
Desember	2008	19	253
Mars	2009	33	253
Juni	2009	39	244
September	2009	22	230
Desember	2009	17	220
Mars	2010	46	250
Juni	2010	30	273
September	2010	25	269
Desember	2010	6	263
Mars	2011	35	256
Juni	2011	34	249
September	2011	25	233
Desember	2011	11	228
Mars	2012	33	212
Juni	2012	51	221
September	2012	27	213
Desember	2012	12	219

Tabell 5. Kunstig sædoverføring 2011/2012

Fylke	NRF Ant. 1. g. ins.	Andre mjølke- raser Ant. 1. g. ins.	Kjøttfe Ant. 1. g. ins.	Ant. 1. g. ins.	% i forhold til 2011
Østfold	5360	740	319	6419	0,2
Akershus/Oslo	5135	285	373	5793	4,5
Hedmark	17333	719	1282	19334	0,2
Oppland	31718	1557	1517	34792	1,6
Buskerud	5732	323	578	6633	-1,7
Vestfold	3078	23	263	3364	2,8
Telemark	2455	135	251	2841	2,3
Aust-Agder	1870	49	96	2015	-0,3
Vest-Agder	5616	419	321	6356	1,7
Rogaland	38397	5730	1354	45481	-1,1
Hordaland	13997	798	481	15276	-0,8
Sogn og Fjordane	20863	739	654	22256	-0,4
Møre og Romsdal	27524	986	629	29139	0,6
Sør-Trøndelag	27180	1438	508	29126	1,3
Nord-Trøndelag	33476	1370	1171	36017	0,5
Nordland	19894	467	843	21204	0,5
Troms	5408	220	242	5870	2,7
Finnmark	2918	77	17	3012	-1,1
Sum landet	267954	16075	10899	294928	0,4

TABELL 6. BRUKEN AV KJØTTFERASER 2011/2012

Fylke	Charolais			Hereford			Aberdeen Angus			Simmental			Limousin			Andre kjøttferaser			Sum		
	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %	2012	2011	+/- i %
Østfold	148	147	0,7	15	12	25,0	28	15	86,7	12	4	200,0	72	83	-13,3	44	42	4,8	319	303	5,3
Akershus/Oslo	115	91	26,4	41	49	-16,3	63	35	80,0	52	30	73,3	67	52	28,8	35	43	-18,6	373	300	24,3
Hedmark	551	605	-8,9	145	188	-22,9	154	163	-5,5	102	71	43,7	317	300	5,7	13	15	-13,3	1282	1342	-4,5
Oppland	468	490	-4,5	223	195	14,4	186	159	17,0	232	213	8,9	331	279	18,6	77	60	28,3	1517	1396	8,7
Buskerud	350	351	-0,3	71	78	-9,0	65	62	4,8	24	15	60,0	54	52	3,8	14	19	-26,3	578	577	0,2
Vestfold	162	179	-9,5	12	5	140,0	8	9	-11,1	28	20	40,0	41	56	-26,8	12	21	-42,9	263	290	-9,3
Telemark	57	92	-38,0	44	36	22,2	20	10	100,0	11	15	-26,7	104	105	-1,0	15	12	25,0	251	270	-7,0
Aust-Agder	30	11	172,7	8	5	60,0	11	19	-42,1	7	16	-56,3	40	55	-27,3	0	0	0,0	96	106	-9,4
Vest-Agder	97	76	27,6	29	47	-38,3	17	32	-46,9	55	66	-16,7	117	125	-6,4	6	4	50,0	321	350	-8,3
Rogaland	356	357	-0,3	155	227	-31,7	176	182	-3,3	144	112	28,6	490	501	-2,2	33	20	65,0	1354	1399	-3,2
Hordaland	119	104	14,4	75	105	-28,6	38	48	-20,8	20	35	-42,9	210	204	2,9	19	15	26,7	481	511	-5,9
Sogn og Fjordane	275	323	-14,9	135	143	-5,6	47	69	-31,9	59	69	-14,5	117	99	18,2	21	22	-4,5	654	725	-9,8
Møre og Romsdal	224	223	0,4	157	178	-11,8	44	49	-10,2	67	76	-11,8	116	155	-25,2	21	27	-22,2	629	708	-11,2
Sør-Trøndelag	134	163	-17,8	70	75	-6,7	86	58	48,3	34	36	-5,6	165	151	9,3	19	26	-26,9	508	509	-0,2
Nord-Trøndelag	409	505	-19,0	125	89	40,4	74	77	-3,9	127	119	6,7	418	344	21,5	18	41	-56,1	1171	1175	-0,3
Nordland	268	322	-16,8	141	137	2,9	128	105	21,9	53	94	-43,6	227	321	-29,3	26	44	-40,9	843	1023	-17,6
Troms	134	99	35,4	34	33	3,0	22	50	-56,0	18	30	-40,0	24	16	50,0	10	5	100,0	242	233	3,9
Finnmark	3	4	-25,0	0	0	0,0	10	4	150,0	3	3	0,0	1	0	0,0	0	3	-100,0	17	14	21,4
Sum landet	3900	4142	-5,8	1480	1602	-7,6	1177	1146	2,7	1048	1024	2,3	2911	2898	0,4	383	419	-8,6	10899	11231	-3,0

TABELL 7. FORDELING AV INSEMINASJONSARBEIDET FOR PERIODEN 01.10.2011 til 30.09.2012

Kategori	Ant. 1.g.ins	% av ins.	% dobbeltins	56d. l.o.-%
Veterinærer	192258	65,19	10,7	73,7
Seminteknikere	92992	31,53	8,0	74,1
Vikarer	2082	0,71	6,2	71,7
Eierinseminører	7596	2,58	3,7	75,5
Sum/middel	294928	100,00	9,1	73,9

TABELL 8a. ÅRSPRODUKSJON GODKJENTE DOSER

Anlegg	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Store Ree	1 374 274	1 342 485	1 064 732	1 231 433	1 028 823	1 144 249
Hallsteingård	117 370*	108 213*	91 136*	122 614*	145 905*	227 355**
Sum	1 491 644	1 450 698	1 155 868	1 354 047	1 174 728	1 371 604

* Kjøttfesæd
** Kjøttfesæd+ NRF-sæd

TABELL 8b. ÅRSPRODUKSJON FORDELT PÅ ULIKE SÆDKATEGORIER

Årsproduksjon 2012							
	Store Ree			Hallsteingård			Totalt
	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	
NRF*	972 519	5 854	165 876	95 768	1 180		1 241 197
Kjøttfe				130 152	255		130 407
Totalt	1 144 249			227 335			1 371 604

* NRF inkluderer også gamle raser

TABELL 9. 1. GANGS INS., OMLØSPROSENT 0 - 4 DAGER OG IKKE-OMLØSPROSENT PER 56 DAGER FOR DE ENKELTE MÅNEDER

Måned	Ant. 1.gangsinseminasjoner			Omløps-% 0-4 dager (dobbelins.)	Omløps-% 0-4 dager (dobbelins.)	Ikke- omløpsp-% 56 dager	Ikke- omløpsp-% 56 dager	+/- i %
	2012/2011	2011/2010	+/- i %	2012/2011	2011/2010	2012/2011	2011/2010	
Oktober	23459	24184	-3,0	7,3	9,3	73,1	73,0	0,1
November	35224	36943	-4,7	10,9	13,5	71,2	71,7	-0,5
Desember	42513	41954	1,3	12,4	14,0	71,4	72,4	-1,0
Januar	31274	30718	1,8	11,4	11,5	72,5	73,0	-0,5
Februar	23324	22189	5,1	9,9	10,2	73,7	74,1	-0,4
Mars	22279	22431	-0,7	8,2	8,6	73,4	74,1	-0,7
April	22215	22140	0,3	7,7	7,5	74,9	75,8	-0,9
Mai	21943	22541	-2,7	8,2	8,2	77,7	77,1	0,6
Juni	20504	19551	4,9	8,0	7,8	77,1	77,0	0,1
Juli	18082	17430	3,7	6,4	6,2	75,6	76,1	-0,5
August	16752	16571	1,1	5,6	6,2	76,4	76,6	-0,2
September	17359	17022	2,0	6,6	6,8	75,3	74,8	0,5
Sum	294928	293674	0,4	9,1	9,9	73,9	74,2	-0,3

TABELL 10. HELSEKORTREGISTRERING OG PROSENT KYR BEHANDLET FOR DE VANLIGSTE SJUKDOMMENE (2012)

Fylke	Mjølkefeber %	Ketose %	Klinisk mastitt %	Alle sykdommer %
Østfold	1,8	1,0	8,1	19,8
Akershus/Oslo	2,4	0,9	10,3	24,0
Hedmark	2,7	1,4	11,4	24,9
Oppland	3,3	1,0	11,8	25,9
Buskerud	3,3	1,2	11,5	24,5
Vestfold	2,2	0,8	8,9	18,5
Telemark	2,3	0,4	12,8	24,2
Aust-Agder	2,0	2,2	14,2	23,0
Vest-Agder	1,6	1,4	9,5	17,5
Rogaland	2,5	1,2	9,9	22,2
Hordaland	2,8	1,5	12,1	22,8
Sogn og Fjordane	2,9	1,6	14,4	29,6
Møre og Romsdal	3,1	1,6	12,4	27,1
Sør-Trøndelag	2,7	1,8	12,1	26,1
Nord-Trøndelag	2,6	1,6	11,4	23,3
Nordland	2,2	1,3	13,8	24,6
Troms	2,9	2,5	13,7	26,4
Finnmark	2,9	2,0	13,3	25,2
Landet	2,7	1,4	11,8	24,6
2011	2,9	1,8	12,2	25,2
2010	3,3	1,9	13,1	26,2
2009	3,4	2,0	13,3	26,2
2008	3,2	1,8	13,1	25,4
2007	3,1	2,3	13,6	26,1
2006	3,1	2,5	14,3	26,8

TABELL 11. ANTALL INSEMINASJONER PER PÅBEGYNT KU

Fylke	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	1985
Østfold	1,61	1,57	1,61	1,60	1,60	1,58	1,61	1,63	1,72
Akershus/Oslo	1,61	1,57	1,61	1,59	1,59	1,61	1,57	1,57	1,71
Hedmark	1,51	1,50	1,52	1,53	1,55	1,54	1,54	1,59	1,75
Oppland	1,54	1,54	1,56	1,58	1,57	1,58	1,56	1,54	1,72
Buskerud	1,48	1,48	1,51	1,50	1,52	1,52	1,51	1,57	1,73
Vestfold	1,54	1,51	1,58	1,55	1,54	1,54	1,51	1,52	1,66
Telemark	1,59	1,65	1,63	1,61	1,64	1,68	1,69	1,53	1,77
Aust-Agder	1,62	1,59	1,62	1,68	1,63	1,64	1,64	1,72	1,77
Vest-Agder	1,61	1,63	1,65	1,62	1,65	1,64	1,64	1,62	1,77
Rogaland	1,59	1,60	1,62	1,62	1,63	1,61	1,60	1,64	1,63
Hordaland	1,66	1,65	1,69	1,70	1,70	1,70	1,72	1,59	1,85
Sogn og Fjordane	1,60	1,61	1,63	1,63	1,63	1,63	1,62	1,71	1,79
Møre og Romsdal	1,60	1,60	1,64	1,64	1,67	1,66	1,66	1,63	1,87
Sør-Trøndelag	1,62	1,59	1,64	1,64	1,65	1,65	1,64	1,66	1,76
Nord-Trøndelag	1,56	1,57	1,60	1,61	1,61	1,62	1,62	1,64	1,80
Nordland	1,62	1,65	1,68	1,66	1,67	1,68	1,70	1,63	1,87
Troms	1,59	1,62	1,63	1,64	1,67	1,69	1,67	1,68	1,83
Finnmark	1,60	1,60	1,64	1,70	1,72	1,75	1,67	1,67	1,73
Sum landet	1,58	1,59	1,62	1,62	1,63	1,63	1,62	1,62	1,76

Beregnet på grunnlag av omløp fram til 92 dager etter første inseminasjon.

TABELL 12. 56 dagers ikke-omløp for perioden 01.10.2011 - 30.09.2012. Fylke og land

Fylke	1.g.ins.	% oml. 0 - 4 d	2012 56 dg l.o.-%	2011 56 dg l.o.-%	Avvik +/-	FS-tall		
						01.10.11- 30.09.12	Forrige år	Ins-perioder i dager
Østfold	6419	6,2	70,9	71,5	-0,6	50	54	29
Akershus/Oslo	5793	9,3	74,9	74,3	0,6	55	55	23
Hedmark	19334	6,2	75,1	76,0	-0,9	61	63	21
Oppland	34792	8,6	74,5	74,5	0,0	61	62	20
Buskerud	6633	5,9	74,6	76,1	-1,5	65	68	20
Vestfold	3364	5,5	74,3	75,3	-1,0	66	68	23
Telemark	2841	13,8	75,9	74,4	1,5	58	56	21
Aust-Agder	2015	8,6	71,7	71,8	-0,1	56	52	24
Vest-Agder	6356	11,6	75,3	74,4	0,9	50	52	26
Rogaland	45479	7,3	73,8	74,0	-0,2	55	56	24
Hordaland	15278	13,9	73,7	73,7	0,0	57	58	22
Sogn og Fjordane	22256	12,8	72,0	73,6	-1,6	61	60	19
Møre og Romsdal	29139	10,6	74,6	74,6	0,0	58	59	22
Sør-Trøndelag	29126	9,6	72,2	73,8	-1,6	59	60	23
Nord-Trøndelag	36017	7,3	74,5	74,4	0,1	64	62	22
Nordland	21204	10,8	73,5	73,6	-0,1	56	54	25
Troms	5870	9,2	74,1	73,5	0,6	50	48	25
Finnmark	3012	9,0	74,1	75,6	-1,5	54	51	25
Sum landet	294928	9,1	73,9	74,2	-0,3	58	59	22

TABELL 13. ANTALL 1. GANGSINSEMINASJONER 2011/2012 - FYLKER OG MÅNEDER

Fylke	Oktober		November		Desember		Januar		Februar		Mars		April		Mai		Juni		Juli		August		September		Sum	Fylke
	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins..	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.		
Østfold	580	9,0	553	8,6	541	8,4	583	9,1	524	8,2	510	7,9	581	9,1	494	7,7	485	7,6	517	8,1	521	8,1	530	8,3	6419	Østfold
Akershus	476	8,4	478	8,5	398	7,0	438	7,8	502	8,9	547	9,7	575	10,2	563	10,0	466	8,2	413	7,3	394	7,0	400	7,1	5650	Akershus
Oslo	18	12,6	8	5,6	12	8,4	9	6,3	12	8,4	10	7,0	14	9,8	24	16,8	12	8,4	7	4,9	6	4,2	11	7,7	143	Oslo
Akershus/Oslo	494	8,5	486	8,4	410	7,1	447	7,7	514	8,9	557	9,6	589	10,2	587	10,1	478	8,3	420	7,3	400	6,9	411	7,1	5793	Akershus/Oslo
Hedmark	1659	8,6	2072	10,7	2358	12,2	1629	8,4	1309	6,8	1320	6,8	1494	7,7	1560	8,1	1428	7,4	1612	8,3	1529	7,9	1364	7,1	19334	Hedmark
Oppland	2080	6,0	3766	10,8	5629	16,2	4920	14,1	3111	8,9	2439	7,0	2547	7,3	2665	7,7	2255	6,5	2048	5,9	1573	4,5	1759	5,1	34792	Oppland
Buskerud	386	5,8	683	10,3	892	13,4	1064	16,0	641	9,7	523	7,9	536	8,1	552	8,3	440	6,6	345	5,2	274	4,1	297	4,5	6633	Buskerud
Vestfold	378	11,2	300	8,9	291	8,7	243	7,2	249	7,4	272	8,1	286	8,5	266	7,9	251	7,5	275	8,2	287	8,5	266	7,9	3364	Vestfold
Telemark	256	9,0	388	13,7	351	12,4	421	14,8	213	7,5	263	9,3	207	7,3	191	6,7	184	6,5	129	4,5	126	4,4	112	3,9	2841	Telemark
Aust-Agder	110	5,5	282	14,0	263	13,1	259	12,9	169	8,4	152	7,5	137	6,8	157	7,8	150	7,4	130	6,5	121	6,0	85	4,2	2015	Aust-Agder
Vest-Agder	437	6,9	760	12,0	1049	16,5	681	10,7	525	8,3	524	8,2	510	8,0	495	7,8	411	6,5	313	4,9	312	4,9	339	5,3	6356	Vest-Agder
Rogaland	4191	9,2	5632	12,4	4720	10,4	3897	8,6	3308	7,3	3559	7,8	3659	8,0	3651	8,0	4011	8,8	3131	6,9	2861	6,3	2859	6,3	45479	Rogaland
Hordaland	970	6,3	1882	12,3	4020	26,3	2109	13,8	1080	7,1	1069	7,0	948	6,2	851	5,6	679	4,4	628	4,1	478	3,1	564	3,7	15278	Hordaland
Sogn og Fjordane	923	4,1	4023	18,1	6342	28,5	3206	14,4	1788	8,0	1310	5,9	1065	4,8	1006	4,5	834	3,7	616	2,8	538	2,4	605	2,7	22256	Sogn og Fjordane
Møre og Romsdal	2276	7,8	3393	11,6	4105	14,1	3034	10,4	2491	8,5	2338	8,0	2347	8,1	2224	7,6	1877	6,4	1695	5,8	1608	5,5	1751	6,0	29139	Møre og Romsdal
Sør-Trøndelag	2094	7,2	3605	12,4	5023	17,2	3066	10,5	2403	8,3	2211	7,6	2100	7,2	2006	6,9	1879	6,5	1704	5,9	1497	5,1	1538	5,3	29126	Sør-Trøndelag
Nord-Trøndelag	3661	10,2	3626	10,1	3086	8,6	2944	8,2	2636	7,3	2831	7,9	2920	8,1	2919	8,1	2938	8,2	2730	7,6	2725	7,6	3001	8,3	36017	Nord-Trøndelag
Nordland	2105	9,9	2833	13,4	2511	11,8	1977	9,3	1674	7,9	1624	7,7	1644	7,8	1655	7,8	1439	6,8	1151	5,4	1304	6,1	1287	6,1	21204	Nordland
Troms	591	10,1	711	12,1	605	10,3	536	9,1	475	8,1	506	8,6	413	7,0	424	7,2	451	7,7	387	6,6	395	6,7	376	6,4	5870	Troms
Finnmark	268	8,9	229	7,6	317	10,5	258	8,6	214	7,1	271	9,0	232	7,7	240	8,0	314	10,4	251	8,3	203	6,7	215	7,1	3012	Finnmark
Sum landet	23459	8,0	35224	11,9	42513	14,4	31274	10,6	23324	7,9	22279	7,6	22215	7,5	21943	7,4	20504	7,0	18082	6,1	16752	5,7	17359	5,9	294928	Sum landet
2010/11	24184	8,2	36943	12,6	41954	14,3	30718	10,5	22189	7,6	22431	7,6	22140	7,5	22541	7,7	19551	6,7	17430	5,9	16571	5,6	17022	5,8	293674	2010/11
2009/10	25209	8,2	38057	12,7	44163	14,7	31050	10,3	22155	7,4	22836	7,6	22971	7,6	21717	7,2	20691	6,9	17980	6,0	16761	5,6	17403	5,8	300993	2009/10
1985/86	40441	8,8	73897	16,0	81040	17,6	46713	10,1	30873	6,7	28371	6,2	27783	6,0	26609	5,8	32055	7,0	26678	5,8	21648	4,7	24450	5,3	460558	1985/86
1975/76	26997	6,3	53447	12,5	73219	17,1	51068	12,0	33274	7,8	33453	7,8	27553	6,5	30037	7,0	38473	9,0	26270	6,2	16615	3,9	16837	3,9	427243	1975/76

TABELL 14. GJENNOMSNTTLIG ANTALL STILLINGER I GENO KONSERN FORDELT PÅ FAGOMRÅDER 2012

	Antall ansatte 2012	Antall årsverk 2012	Antall ansatte 2011	Antall årsverk 2011	Antall ansatte 2010	Antall årsverk 2010	Antall ansatte 2009	Antall årsverk 2009
Daglig leder, avdelingsledere	6	6,0	6	6,0	6	5,9	6	5,9
Administrasjon og forskning	35	29,1	35	29,4	33	28,2	37	32,6
Produksjon og distribusjon	34	32,1	33	31,3	33	30	33	30,3
Kjøkken	1	0,6	1	0,6	1	0,6	1	0,6
Midlertidig ansatte	6	2,8	7	2,6	4	1,6	5	1,8
Til sammen	82	70,6	82	69,9	77	66,3	82	71,2
Seminteknikere over halv stilling	62	54,8	63	52,8	62	53,5	72	59,7
Seminteknikere under halv stilling	56	11,9	69	13,9	76	18,8	67	15,8
Sum seminteknikere	118	66,7	132	66,7	138	72,3	139	75,7
Sum ansatte Geno mor	200	137,3	214	136,6	215	138,6	221	146,9
Ansatte i datterselskap	21	19,0	20	14	10	8,5	3	2,8
Sum Geno konsern	221	156,3	234	150,6	225	147,1	224	149,7

Gjennomsnittlig sjukefravær for ansatte i Geno SA var 3,08 prosent i 2012. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,67 prosent (sjukefravær i datterselskapene finnes i årsberetningen for det enkelte selskap).

Nøkkeltall 2012

Omsetning	299 millioner kroner
Antall årsverk	156,3
Antall medlemmer	10 426

Antall 1. gangs ins. seminåret 2011/2012

• NRF	267 954
• Kjøttfe	10 899
• Andre mjølkeraser	16 075
Sum	294 928

TILLITSVALGTE

Utsendinger merket med * er på valg våren 2013.
Alle varamedlemmer er på valg hvert år.

ÅRSMØTET

- Årsmøtet har 43 utsendinger med stemmerett:
- 25 utsendinger valgt i regionmøtene i Tine (5 medlemmer fra hver region)
 - 1 utsending valgt av TYR
 - 1 utsending valgt av Q-meieriene
 - 5 utsendinger valgt av og blant de ansatte i Geno
 - Møteleder og varamøteleder valgt på fritt grunnlag blant medlemmene
 - 9 styremedlemmer (6 medlemsvalgte og 3 ansattvalgte)

ÅRSMØTEUTSENDINGER

Møteleder:

* Roy Erik Hetland, 5584 Bjøa

Varamøteleder:

* Kari Borghild Løstegaard, 3550 Gol

REGION NORD

- * Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega
 - * Karl Gustav Johansen, 9027 Ramfjordbotn, (død nov. 2012.)
 - * Astrid Dalen, 8690 Hattfjelldal (fra nov. 2012.)
- Tore Karlstrøm, 9545 Langfjordbotn
Hans Einar Stendal, 8289 Våg
Brit Flostrand, 8900 Brønnøysund

Varamedlemmer:

1. Åse Heim, 9050 Storstein
2. Odd Hasselberg, 8200 Fauske

REGION MIDT

- * Kristin Groven, 6443 Tornes i Romsdalen
 - * Ola Joar Sundli, 7288 Soknedal
- Narve Härstad, 7340 Oppdal
Bjørge Alseth, 7100 Rissa
Marit Hoff, 7856 Jøa

Varamedlemmer:

1. Anders Røflo, 7670 Inderøy
2. Arne Langmo, 7105 Stadsbygd
3. Christen Sjøvold, 7560 Vikhamar

REGION VEST

- * Rune Nordbotten, 6723 Svelgen
 - * Norolf Sæle, 5337 Rong
- Kjell Einar Eide, 5582 Ølensvåg
Nina S. Engelbrektson, 6823 Sandane
Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva

Varamedlemmer:

1. Turid Njåstad, 5282 Lonevåg
2. Nils Neteland, 5600 Norheimsund
3. Karl Inge Lilleås, 6214 Norddal

REGION SØR

- * Anne Bakke Handeland, 5550 Sveio
 - * Tommy Skretting, 4360 Varhaug
- Reinert Kjølleberg, 4560 Vanse
Nils Olsbu, 4820 Froland

Inga Skretting, 4110 Forsand

Varamedlemmer:

1. Sindre Årsvoll, 4312 Sandnes
2. Knut Olimbstad, 4849 Arendal
3. Anna Lena Kleppa, 4130 Hjelmeland

REGION ØST

- * Kari Kirkebø, 2657 Svatsum
 - * Johan Kopland, 3340 Åmot
- Tove Eiren Hummelvold, 2550 Os i Østerdalen
Gunnar Yggeseth, 2074 Eidsvoll verk
Nils Gillerhaugen, 2822 Bybrua

Varamedlemmer:

1. Ole Bjørner Flittie, 2666 Lora
2. Ole Paulsen, 2335 Stange
3. Torunn Kvarme Aurstad, 2050 Jessheim

REPRESENTANT FRA TYR (PÅ VALG I 2013)

Bjarte Nes, 2653 Vestre Gausdal

REPRESENTANT FRA Q-MEIERIENE (PÅ VALG I 2014)

Magnus Tjåland, 4342 Undheim

Varamedlem:

Erling Surnflødt, 2653 Vestre Gausdal

ANSATTES REPRESENTANTER

- * Trond Harstad, 2618 Lillehammer
- * Jens Viken, 4550 Farsund
- * Morten Elias Bratengen, 2380 Brumunddal
- * Bente Giæver Nordanger, 5977 Ånneland
- * Laila Bekk, 2319 Hamar

Varamedlemmer:

1. Atle Aksnes, 4362 Vigrestad
2. Randi Therese Garmo, 2319 Hamar
3. Eiliv Kummen, 2635 Tretten
4. Bjørg Heringstad, 1430 Ås
5. Kjell Erik Haugen, 2849 Kapp

STYRET

Styreleder:

* Jan Ole Mellby, 1747 Skjeberg

Nestleder:

* Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn

Medlemsvalgte styremedlemmer:

Mari Trosten, 9845 Tana
Inger-Lise Ingdal, 7316 Lensvik
Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn
Jonas Hadland, 4340 Bryne
Kjetil Larsgard, 3577 Hovet

Varamedlemmer:

1. Inga Skretting, 4110 Forsand
2. Karl Fredrik Okkenhaug, 7600 Levanger
3. Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva

Ansattvalgte styremedlemmer:

- * Marie Stensli Skaare, 2320 Furnes
- * Morten Fiskum, 7870 Grong
- * Jon Helge Sandal, 6843 Skei i Jølster

Varamedlemmer:

1. Morten Jensen, 7081 Sjetnemarka
2. Tore Søgård, 2318 Hamar
3. Erling Sehested, 1430 Ås

VALGKOMITEEN

Valgkomiteens medlemmer med personlige varamedlemmer i nummerorden velges for 3 år om gangen.

Region Nord: (på valg i 2014)

Halvard Oppervold, 9144 Samuelsborg

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Wenche Kristiansen, 8400 Sortland
2. Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega

Region Midt-Norge: (på valg i 2015)

Robert Smenes, 6530 Averøy

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones
2. Per Arne Lium, 7391 Rennebu

Region Vest: (på valg i 2013)

Jostein Ljones, 5620 Tørvikbygd (leder)

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Marit Flatjord, 6843 Skei i Jølster
2. Anne Stine Foldal Aam, 6150 Ørsta

Region Sør: (på valg i 2015)

Asgeir Pollestad, 4365 Nærbø

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Håkon Øverland, 3677 Notodden
2. Torbjørn Garborg, 4340 Bryne

Region Øst: (på valg i 2013)

Steinar Grimsrud, 2636 Øyer

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Haldor Ødegård, 2967 Lomen
2. Tove E. Hummelvold, 2550 Os i Østerdalen

KONTROLLKOMITEEN

Kontrollkomiteen velges for 3 år om gangen.

Edvin Olsen, 8920 Sømna (leder)

(på valg som leder i 2013, som medlem i 2014)

Anne Bakke Handeland, 5520 Sveio

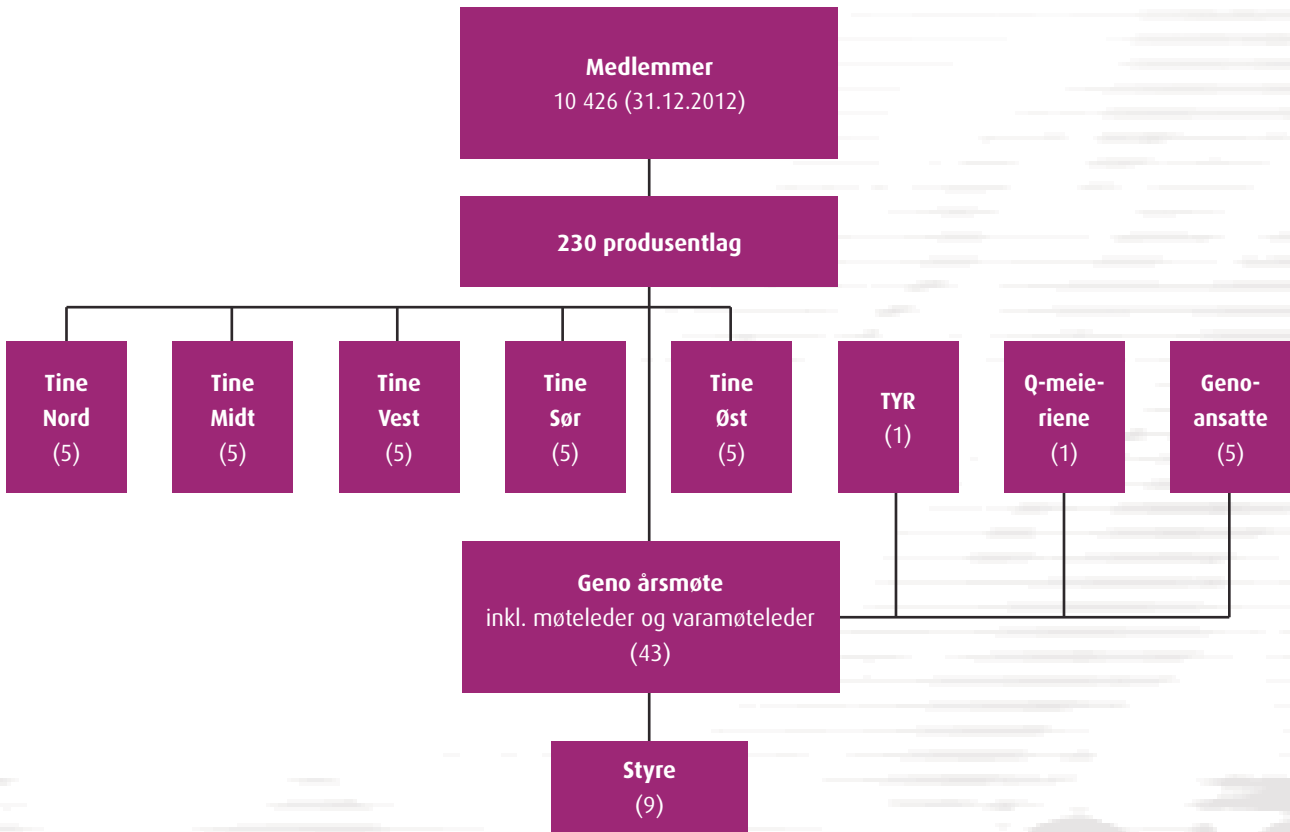
(på valg i 2013)

Saxe Frøshaug, 1860 Trøgstad (på valg i 2015)

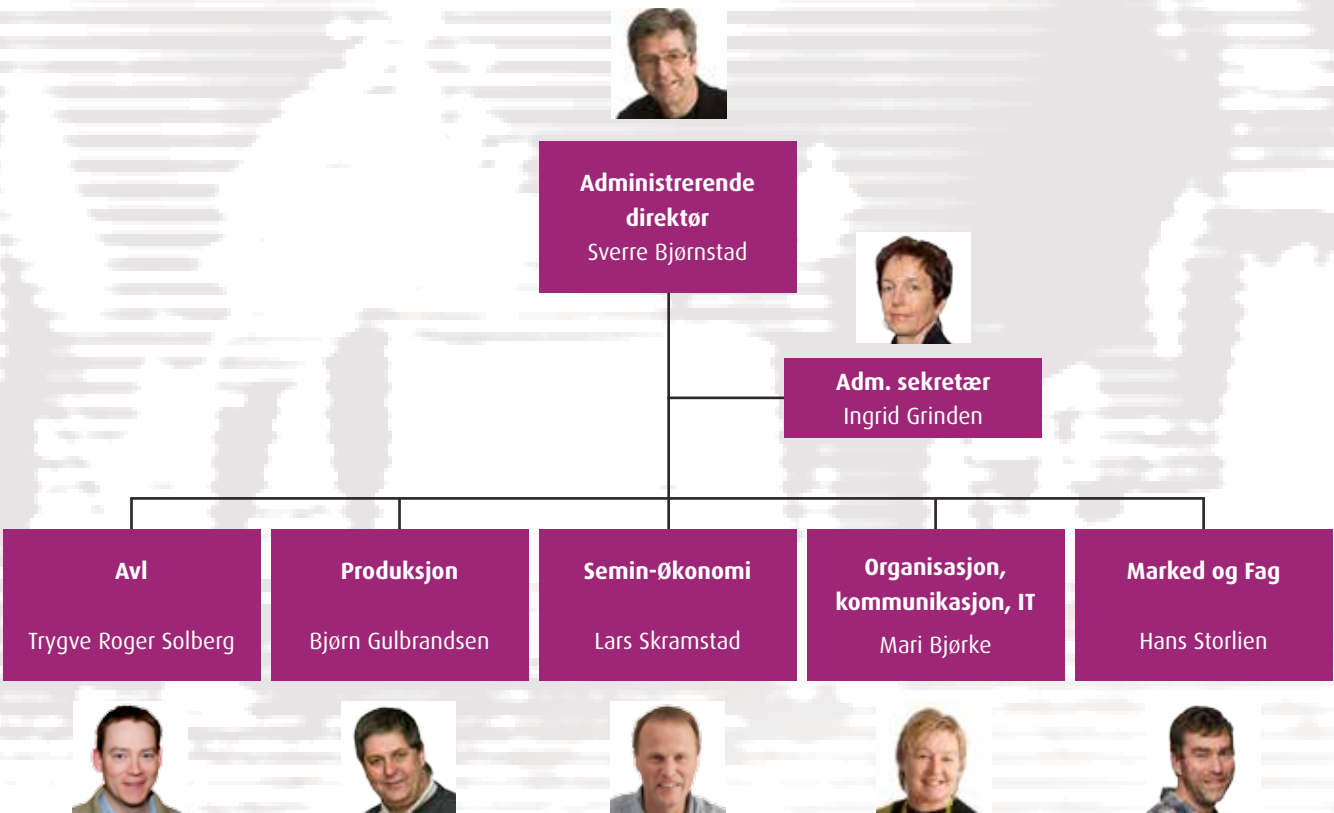
Varamedlemmer:

1. Lise Kaldal Skreddernes, 9740 Lebesby (på valg i 2013)
2. Norolf Sæle, 5337 Rong (på valg i 2013)

Eier- og medlemsorganisasjon Geno SA

Genos administrasjon

Holsetgata 22, 2317 Hamar

Telefon: 950 20 600

Faks: 62 52 06 01

E-post: post@geno.no

www.geno.no

